

Qanûna K'ahîntîyê

Pêşgotin

Navê vê k'itêbê Bîblîya îbranîdaf ji xebera pêşine ji vê têk'stê pêşda tê, awa gotî «Û gazî kir...». Navkirina «Qanûna K'ahîntîyê», ji welger'andina yûnanîye kevin tê, anegorî wê têk'stê hatîye hildanê. Vê k'itêbêda gelek qeyde-qanûnêd r'uh'anî hene, k'îjan ku bona k'arêd k'ahînêdf Îsraêlêyef ji qebûla Lêwî ne. Qewimandina k'itêbêda dide nîşankirinê, çawa dûmayîkirina qanûna Xwedê, k'îjan ku li ser ç'îyayê Sînayê Mûsar'a hate dayînê, ya ku k'itêba Derk'etinêda destpêdibû. Destpêbûna k'itêbê (s.1-10) bona borcê k'ahîna tê gotinê, ku çawa ew gere qulix kin, qurbana bidin. Me'na qurbandayînêye pêşin vê yekêda bû, wekî meriv bike ku yektîya xweye t'evî Xwedêyê xwe, bide k'ifşê. R'azîbûna xwe bide Xwedê bona p'êşk'êşêd wî û pesina bide wî û usa jî bike ku hêrsa Xwedê bona gune û neheqîyêd wî r'anebe. Paşê (s.11-16) Îsraêl'a t'emî têne dayînê, wekî bikaribin pîroz û ne pîroz, h'elal û neh'elal ji hev derxin. E'mirê wanda ne t'enê gere qurban bihatana dayînê, yan xwe paqij xweykirana, lê usa jî borcê gelek tiştêd mayîne hindava malê, cime'tê û malhebûnêda stûyê wanda bû. Bona wan xilazîya k'itêbêda (s.17-27) nivîsar e. Qedandina van borca, gere alîk'arîya cime'ta Îsraêl bikira, ku ew layîqî Xwedê bimana, k'îjan ku ew ji nava h'emû miletêd dinê bijart û ew kire miletê xwe. Îsraêl bimbarek-pîrozîke mezin stand: H'izûrîya Xwedêyê pîroz t'evî miletê wî bû. Nîşana vê h'izûrîyê Pîrozgeh bû,

ya ku dihate cîguhastîkirinê, awa gotî Konêf Civîne bû. Merivêd ku ji miletê pîroz hatibûne gazîkirinê, ne ku t'enê gerekê qeyde-qanûn biqedandana, lê usa jî gerekê hindava hevduda r'ast bin, xemê e'rd û h'eywanêd xwe jî bik'işînin. Hinek qanûnêd wan miletêd R'ohilata Nêzîke berê mîna qanûnêd vê k'itêbêdaye nivîsar in. Lê Qanûna K'ahîntîyêda e'se neheqîyêd miqabilî Xwedê têne pêşgirtinê û bi mirinê dihatine cezakirinê û usa jî neheqîyêd hindava hebûkêda, ku bi cirma dihatine k'işandinê. Xêncî vê yekê, h'imê van qanûna dide ce'dandinê, ku her tiştîda gerekê Xwedê xweş bèn. Bijarebûna miletê Îsraêl mecalê dide Îsraêl, wekî ew bibe t'erzê p'ergalîyê û wî cûr'e jîyînê, k'îjan ku Xwedê ji h'emû meriva dixwaze. Ev yek hema nişkêva nîbû, ku peyr'a Îsa Mesîh berbir'î k'itêba Qanûna K'ahîntîyê 19:18 dibe, dibêje: «...hevalê xwe weke xwe h'iz ke», çawa yek ji her du t'emîyêd serekeye t'emamîya qanûna pîroz, t'evî t'emîya, Xwedê xwe h'iz ke.

Qanûna qurbandayîné

1 Xudan^f ji Konêf Civîne gazî Mûsa kir û gote wî: ²«T'evî zar'êd Îsraêl^f xeber de û bêje wan: «Gava yekî ji we qurbanekê Xudan^r'a bide, bira ew qurbana we ji gar'anê be yan ji kêrî. ³Heger qurbana wîye dîyarîya^f t'evayîşewatê ji gar'anê ye, bira ew yê nêr û bêqusûr bîne li ber derê Konê Civîne, ku li ber Xudan bê qebûlkirinê. ⁴Bira ew destê xwe dayne li ser serê dîyarîya t'evayîşewatê ku bê qebûlkirinê, bona k'ewardina gunêd wî. ⁵Bira ew canega li ber Xudan serjêke û kur'êd Harûnne k'ahîn^f xûnê hildin bir'eşînine li ser her alîyêd gorîgehaf li ber derê Konê Civîne. ⁶Bira dîyarîya t'evayîşewatê p'ost ke û çîtî-çîtî hûr ke. ⁷Hingê kur'êd Harûnê k'ahîn agir daynine li ser gorîgehê û qirşa bidine li ser êgir. ⁸Kur'êd Harûnne k'ahîn bira wan çîtîya, serî û donva bidine

li ser wan qirşêd agirê li ser gorîgehê. ⁹Lê navdil û niga jî, bira yê dîyardar pê avê bişo û k'ahîn gişkî li ser gorîgehê bişewitîne, çawa dîyarîya t'evayîşewatê, dîyarîya şewatêye bînxweş e bona Xudan.

¹⁰Heger qurbana wîye dîyarîya t'evayîşewatê ji kêrî ye, awa gotî ji pêz yan bizina ye, bira ew yê nêr û bêqusûr bide. ¹¹Wî li ber Xudan alîyê bakura gorîgehê serjêke û kur'êd Harûnne k'ahîn xûna wî li ser her alîyêd gorîgehê bir'eşînin. ¹²Û çîtî-çîtî hûr ke, serî û donva k'ahîn dayne li ser qirşêd agirê li ser gorîgehê. ¹³Lê navdil û niga jî, bira yê dîyardar pê avê bişo û k'ahîn gişkî bîne li ser gorîgehê bişewitîne, çawa dîyarîya t'evayîşewatê, dîyarîya şewatêye bînxweşe bona Xudan.

¹⁴Heger qurbana wîye dîyarîya t'evayîşewatê bona Xudan ji teyreda ye, hingê bira qurbana xwe ji fatimoka yan jî ji cûcûkêd kewa bide. ¹⁵Bira k'ahîn wê bîne ber gorîgehê, serî lê hilqetîne û başqe li ser gorîgehê bişewitîne û xûn k'êleka gorîgehêda her'e. ¹⁶Û qaqar'ûşka* wê e'debêva derxe alîyê r'ohilata gorîgehêva bavêje k'ozîdangê. ¹⁷Ewê ji baskada vejene, bêyî ji hev qetandin, bira k'ahîn li ser gorîgehê, li ser darê ser êgir bişewitîne. Eva dîyarîya t'evayîşewatê, dîyarîya şewatêye bînxweş e bona Xudan.

Dîyarîyêd nanî

2Heger yek dîyarîya nanî Xudanr'a bide, dîyarîya wî bira ji arê xas be, r'ûn serda ke û bixûrêf dayne ser. ²Wê bînin cem kur'êd Harûnne k'ahîn, bira k'ahîn ji wê k'ulmek t'ijî ar t'evî wî r'ûnî û h'emû bixûrêf hilde û bona bîranînê li ser gorîgehê bişewitîne, çawa dîyarîya t'evayîşewatê, dîyarîya şewatêye bînxweş e bona Xudan. ³Lê p'ara dîyarîya nanîye mayî, bira Harûn û kur'êd wîr'a

---

* 1:16 Qidûtik.

bimîne. Eva p'ara ji dîyarîyêd şewatêye Xudanr'a dayîye here pîroz e.

⁴Heger nanê tendûrêda lêxistî dîyarîya nanî bidî, ew gerekê ji arê xas r'ûnda stirayî bok'onêd bê hevîrtir'şk bin, yan jî gerekê loşêd bê hevîrtir'şk r'ûnkirî bin. ⁵Lê heger dîyarîya te ji nanê li ser sêlê lêxistî ye, ew gerekê ji arê xas r'ûnda stirayî û bê hevîrtir'şk be. ⁶Wî ker-kerî kî, r'ûn serda kî. Eva dîyarîya nanî ye.

⁷Heger dîyarîya teye nanî t'awêda pijandî be, bira ew ji arê xas r'ûnda stirayî be. ⁸Ji van tišta dîyarîya nanî Xudanr'a bibî, li ber k'ahîn daynî û ew nêzîkî gorîgehê ke. ⁹K'ahîn bira p'arekê bona bîranînê ji dîyarîya nanî hilde û li ser gorîgehê bişewitîne, eva dîyarîya şewatêye bînxweş e bona Xudan. ¹⁰Lê p'ara dîyarîya nanîye mayî, bira Harûn û kur'êd wîr'a bimîne. Eva p'ara ji dîyarîyêd şewatêye Xudanr'a dayîye here pîroz e.

¹¹T'u car nava dîyarîya nanîye ku hûn Xudanr'a bîdin, hevîrtir'şk t'unebe. Ne hevîrtir'şk, ne hingiv çawa dîyarîya şewatê bona Xudan nedin. ¹²Hevîrtir'şk û hingiv çawa dîyarîyêd berê pêşin Xudanr'a dikarin bînin, lê li ser gorîgehê gerekê neyê şewitandinê bona bînxweşîyê. ¹³H'emû dîyarîyêd xweye nanî xwê kî û xwêya * peymanaf Xwedêyê xwe ji nava dîyarîyêd xwe kêm nekî, t'evî h'emû h'edîyêd xwe xwê jî bidî.

¹⁴Heger dîyarîya nanîye berêd^f deremeta pêşin Xudanr'a bidî, bona dîyarîya berê pêşin ji simbilêd şîne firikandîye li ser êgir qelandî bide. ¹⁵R'ûn serda kî û bixûrê bidî ser. Eva dîyarîya nanî ye. ¹⁶K'ahîn çawa dîyarîya şewatêye bona Xudan, wê p'areke ji dîyarîyê, awa gotî ji qeynokêd, r'ûn t'evî h'emû bixûrê çawa dîyarîya bîr anîn bişewitîne.

---

* 2:13 Xwê bona h'emû dîyarîya lazim bû. Tişt têne xwêkirinê ku xirab nebin. Lema ew nîşana peymana h'eta-h'etayê ye.

Dîyarîyaf heleqetîyê

3 Heger qurbana yekî dîyarîya heleqetîyê* ye û ew dewara nêr be yan mê be, ew gerekê h'eywana bê qusûr Xudanr'a bide. ²Bira ew destê xwe dayne li ser serê qurbana xwe û wê li ber derê Konê Civînê serjêke, kur'êd Harûnne k'ahîn xûnê bir'eşînine li ser her alîyêd gorîgehê. ³Û ji dîyarîya heleqetîyê, çawa dîyarîya şewatê Xudanr'a van tiştê bide: Bezê serzik, h'emû bezê navdil, ⁴her du gur'ç'ika bezê ser û k'êlekava, betanê cegerê gur'ç'ikava t'evayî derxe. ⁵Kur'êd Harûn vana li ser gorîgehê t'evî dîyarîya t'evayîşewatêye li ser qirşêd li ser êgir bişewitîn. Eva dîyarîya şewatêye bînxweş e bona Xudan.

⁶Lê heger ew ji kerê pêz qurbana dîyarîya heleqetîyê Xudanr'a bide, ew nêr yan mê be, gerekê bêqusûr be. ⁷Heger ew berxekê xwer'a bike qurban, bira ew li ber Xudan bide. ⁸Bira ew destê xwe dayne li ser serê qurbana xwe û wê li ber Konê Civînê serjêke û kur'êd Harûn xûnê li ser her alîyêd gorîgehê bir'eşînin. ⁹Û ji dîyarîya heleqetîyê çawa dîyarîya şewatê Xudanr'a van tiştê bide: Bezê wê, dawa wê pêva qarç'ikêda bir'î, bezê serzik û h'emû bezê navdil, ¹⁰her du gur'ç'ika bezê ser û k'êlekava, betanê cegerê gur'ç'ikava t'evayî derxe. ¹¹Û k'ahîn vana li ser gorîgehê bişewitîne, çawa dîyarîya xurê şewatêye bona Xudan.

¹²Lê heger qurbana wî bizin e, bira bîne li ber Xudan, ¹³destê xwe dayne li ser serê wê û li ber Konê Civînê wê serjêke. Kur'êd Harûn xûnê li ser her alîyêd gorîgehê bir'eşînin. ¹⁴Û ew ji wê qurbana xweye dîyarîya şewatê Xudanr'a van tiştê bide: Bezê serzik, h'emû bezê navdil, ¹⁵her du gur'ç'ika bezê ser û k'êlekava, betanê cegerê gur'ç'ikava t'evayî derxe. ¹⁶K'ahîn vana li ser gorîgehê bişewitîne, eva bibe dîyarîya

---

* 3:1 Nava hinek welger'andinada «Dîyarîya e'dilayê».

xurê şewatêye bînxweş. H'emû bez p'ara Xudan e. ¹⁷Eva nava nisilêd weda, cî-warêd weda bibe qeyde-qanûna h'eta-h'etayê, ku t'u car ne bez bixwin, ne jî xûnê».

Qurbanêd bona gunêd bê h'emdê xwe kirî

4 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje: «Heger kesek bê h'emdê xwe gunê bike û ji wan t'emîyêd Xudane dayî şaş be, yekî ji wan neqedîne, ³yan heger serekk'ahîn* gunê bike, cime'tê xwer'a gunek'ar ke, gerekê ew bona gunê xweyî kirî, ji dêwêr canegakî bêqusûr, çawa dîyarîyaf paqijbûnê bide Xudan. ⁴Canegê bira bîne li ber derê Konê Civînê li ber Xudan, destê xwe dayne li ser serê canegê û li ber Xudan canegê serjêke. ⁵Serekk'ahînf bira ji xûna canegê hilde bîne Konê Civînê, ⁶û ew k'ahîn t'ilîya xwe xûnêda ke, xûnê h'eft cara li ber Xudan bir'eşîne li ber p'er'da pîrozgehê. ⁷Û serekk'ahîn bira ji wê xûnê li stirûyêd wê gorîgeha bixûrêye bînxweş xe, ya ku Konê Civînêda li ber Xudan e. Xûna canegêye mayî jî bir'êje jêra gorîgeha t'evayîşewatêye li ber derê Konê Civînê. ⁸Û h'emû bezê canegê bona dîyarîya paqijbûnê jê bê derxistin: Bezê serzik, h'emû bezê navdil, ⁹her du gur'ç'ika bezê ser û k'êlekava, betanê cegerê gur'ç'ikava t'evayî derxe, ¹⁰çawa ji canegê dîyarîya heleqetîyê têne derxistinê. Serekk'ahîn vana li ser gorîgeha t'evayîşewatê bişewitîne. ¹¹Lê ç'ermê canegê, t'emamîya goşt, ser-p'î, navdil, e'debêva, ¹²awa gotî ji canegê çi mabe, bibe ji zomê der cîkî paqij, cîyê k'ozî ku tê r'êtinê, li ser qirşa pê êgir bişewitîne. Cîyê k'ozî ku tê r'êtinê bira bê şewitandinê.

Qurbana bona gunê t'emamîya cime'tê

¹³Lê heger t'emamîya civîna Îsraêl pêva bê h'emdê xwe şaş be û ev yek ji civînê veşartî bimîne, ji wan h'emû t'emîyêd

---

* 4:3 Îbranîf xeber bi xeber: «K'ahînê r'ûnkirî», binihêr'e Qanûna K'ahîntîyê 6:22, 8:12, 16:32.

Xudane dayî yekî neqedînin û gunek'ar derên, ¹⁴ gava ew gunê wanî kirî derê, bira civîn ji dêwêr canegakî bona dîyarîya paqijbûnê bidin û bînin li ber Konê Civînê. ¹⁵ R'ûspîyêd cime'tê bira li ber Xudan destêd xwe daynine li ser serê canegê û li ber Xudan canega bê serjêkirinê. ¹⁶ Û serekk'ahîn ji xûna canegê hilde bîne Konê Civînê. ¹⁷ Ew k'ahîn t'ilîya xwe xûnêda ke li ber Xudan h'eft cara bir'eşîne li ber p'er'dê. ¹⁸ Û ji wê xûnê stirûyêd wê gorîgeha li ber Xudan xe, ya ku di Konê Civînêda ye û xûna mayî jî bir'êje jêra gorîgeha t'evayîşewatêye li ber derê Konê Civînê. ¹⁹ Û h'emû bezê wî ji wî derxe û li ser gorîgehê bişewitîne. ²⁰ Vî canegayî jî usa bike, çawa ku canegayê bona dîyarîya paqijbûnê kir, serekk'ahîn bona wan bira k'ewandinê bike û li wan wê bê baxşandinê. ²¹ Paşê canegê ji zomê derxe der bişewitîne, çawa canegayê pêşin şewitand. Eva dîyarîya paqijbûnê ye bona cime'tê.

Dîyarîya bona gunê serwêra

²² Heger serwêrek bêh'emdê xwe gune bike û ji wan h'emû t'emîyêd Xudan Xwedêyê xwe yekî neqedîne, ew gunek'ar dertê, ²³ gava gunê wî wîva bê e'yankirinê, hingê bona xwe bira ji bizina nêrîkî bêqusûr qurban bîne. ²⁴ Ew destê xwe dayne li ser serê nêrî û li ber Xudan wî cîyê ku dîyarîya t'evayîşewatê tê serjêkirinê serjêke. Eva dîyarîya paqijbûnê ye. ²⁵ K'ahîn bira t'ilîya xwe xûna dîyarîya paqijbûnêda ke û li stirûyêd gorîgeha t'evayîşewatê xe û xûna mayî jî bir'êje jêra gorîgeha t'evayîşewatê. ²⁶ H'emû bezê wî, mîna bezê dîyarîya heleqetîyê li ser gorîgehê bira bişewitîne. Bi vî awayî k'ahîn bona gunê wî k'ewandinê bike û wê li wî bê baxşandinê.

Qurbana bona gunê kesekî

²⁷ Heger yekî ji millet bêh'emdê xwe gune bike, ji wan t'emîyêd Xudanê xwe yekî neqedîne, ew gunek'ar dertê ²⁸ û gava gunê wî wîva bê e'yankirinê, bira bona gunê xweyî

kirî bizineke bêqusûr qurban bîne. ²⁹Ew destê xwe dayne li ser serê dîyarîya paqijbûnê û dîyarîya paqijbûnê wî cîyê dîyarîya t'evayîşewatê bê serjêkirinê. ³⁰K'ahîn bira t'ilîya xwe wê xûnêda ke û li stirûyêd gorîgeha t'evayîşewatê xe û xûna mayî jî bir'êje jêra gorîgehê. ³¹H'emû bezê bizinê derxe, çawa bezê dîyarîya heleqetîyê tê derxistinê û k'ahîn wî bezî li ber Xudan li ser gorîgehê bona bînxweşîyê bişewitîne. Bi vî awayî k'ahîn bona wî k'ewandinê bike û li wî wê bê baxşandinê.

³²Lê heger bexê bona dîyarîya paqijbûnê bide, bira yeke mêye bê qusûr bîne. ³³Destê xwe dayne li ser serê dîyarîya paqijbûnê, di wî cîyê dîyarîya t'evayîşewatê tê serjêkirinê, wê dîyarîya paqijbûnê serjêke. ³⁴K'ahîn t'ilîya xwe xûna dîyarîya paqijbûnêda ke û li stirûyêd gorîgeha t'evayîşewatê xe û xûna mayî jî bir'êje jêra gorîgehê. ³⁵H'emû bezê wê derxe, çawa bezê berxa dîyarîya heleqetîyê tê derxistinê û k'ahîn wî bezî t'evî dîyarîyêd şewatêye bona Xudan li ser gorîgehê bişewitîne. Bi vî awayî k'ahîn bona gunê wîyî kirî k'ewandinê bike û li wî wê bê baxşandinê.

Mecalêd bona guna paqijbûn

5 Heger yek bê gazîkirinê li ber dîwanê, ewî tişteke bihîstibe yan şe'de be û vê yekê veşêre, hingê ew wî guneyî dike stûyê xwe.

²Heger yek ji nezanîya xwe tişteki nepaqij k'eve, awa gotî cendekê r'e'wirekî, cendekê h'eywanekî yan cendekê şulikîkî neh'elal k'eve, ew xwe dih'er'imîne û sûcdar dike. ³Heger yek ji nezanîya xwe k'irêtîya mêriv k'eve, tişteki k'irêt ku mêriv dikare bih'er'imîne, gava ew bizanibe hingê ewê sûcdar be. ⁴Heger yek ji nezanîya xwe, pê devê xwe bona qencîyê yan xirabîyê sond bixwe, (çawa meriv pê sondêd xwe tiştêd p'ûç' dibêjin), gava ew bizanibe, hingê ji van yekîda ewê sûcdar be. ⁵Heger ji van yeka tişteki sîcdar be û xwe mikur' bê, gunê xwe bide r'ûyê xwe, ⁶bira bona

gunê xweyî kirî Xudanr'a ji kêrî berxeke mê, yan jî kareke mê bona neheqîya xwe çawa dîyarîya paqijbûnê bîne. Bira k'ahîn bona gunê wî k'ewandinê bike.

⁷Heger dêstda t'une, nikare ji ber neheqîya xweva pêz bîne, bira du fatimoka yan jî du cûcûkêd kewa Xudanr'a bîne, yek bona dîyarîya paqijbûnê, yek jî bona dîyarîya t'evayîşewatê. ⁸Bira ew vana bîne li ber k'ahîn, pêşîyê dîyarîya paqijbûnê bide, serî ji stukurê hilqetîne, lê jê neqetîne. ⁹Û ji xûna dîyarîya paqijbûnê bir'eşîne dîwarê gorîgehê, xûna mayî jî bira biniqite jêra gorîgehê. Eva dîyarîya paqijbûnê ye. ¹⁰Ya din jî anegorî qirara dîyarîya t'evayîşewatê bide û k'ahîn bona gunê wîyî kirî k'ewandinê bike û wê li wî bê baxşandinê. ¹¹Lê heger dêstda t'une, ew nikare du fatimoka yan du cûcûkêd kewa jî bîne, hingê bira yê gune kirîye bona h'edîya xwe p'areke êfayê ji deha yek* arê xas çawa dîyarîya paqijbûnê bîne. Ne r'ûn bike ser ne jî bixûrêf, çimkî eva dîyarîya paqijbûnê ye. ¹²Ew vî arî bîne cem k'ahîn, k'ahîn bona bîranînê bi k'ulma xwe t'ijî arê xas hilde, li ser gorîgehê t'evî dîyarîyêd şewatêye bona Xudan bişewitîne. Eva dîyarîya paqijbûnê ye. ¹³Û k'ahîn bona gunê wîyî kirî k'ewandinê bike, çi derecêda jî çi kiribe wê li wî bê baxşandinê. Û yê mayî jî mîna dîyarîya nanî k'ahîn'r'a bimîne».

Qanûna dîyarîya^f ji bervadayînê

¹⁴Xudan Mûsar'a xeberda û got: ¹⁵«Heger yek borcê xwe neqedîne û bê h'emdê xwe hindava tiştêd Xudane pîrozda* gune bike, bira ji ber neheqîya xweva ji kêrî beranekî bêqusûr, weke wî qîmetê teyî pê şêkilêd** zîvîn k'ifşkirî, anegorî şêkilêd pîrozgehê Xudanr'a dîyarîya ji bervadayînê bîne. ¹⁶Bira

---

* 5:11 Awa gotî «kîlogramek». Êfa derdanekî 10 lîtirê bû.

* 5:15 Tê fe'mkirinê ku ew tiştêd ku gerekê Xudanr'a bihatana dayînê, awa gotî dîyarîya berêd^f deremeta pêşin, dehek^f, nixurî û yêd mayîne ku neyêne dayînê.

** 5:15 «Şêkil» nêzîkî 12 giram bû.

cirma wê zîyana ku daye tiştêd pîroz bik'işîne, usa jî p'areke ji pênc p'ara li serda zêde ke, bide k'ahîn. Û k'ahîn bira pê wî beranê dîyarîya ji bervadayînê k'ewandinê bike û wê li wî bê baxşandinê. ¹⁷Heger yek bê h'emdê xwe gune bike û ji wan t'emîyêd Xudane dayî şaş be, yekî ji wan neqedîne, ew sûcdar dibe û gune dike stûyê xwe. ¹⁸Bira ew weke wî qîmetê teyî k'ifşkirî, ji kêrî beranekî bêqusûr bona dîyarîya ji bervadayînê k'ahîn'a bîne, k'ahîn bira bona wê neheqîya wîye bêh'emdê xwe kirî k'ewandinê bike û wê li wî bê baxşandinê. ¹⁹Eva dîyarîya ji bervadayînê ye, bona neheqîya ku ewî li ber Xudan kiribû».

6 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«Heger yek borcê xwe li ber Xudan neqedîne bi vî awayî xwe gunek'ar ke, awa gotî anemetê yekî înk'ar ke, yan tiştê li wî hatibe dayînê, yan tişteşêlandibe, yan qelpî li wî kesî kiribe, ³yan tişteki undabûyî dîtibe înk'ar ke û derew sond bixwe, ji van h'emûya yekîda gune bike, k'îjan ku meriv dikin, ⁴bona gunê kirî û sûcdarîya xwe gerekê ew tiştê şêlandî, qelpîya kirî, yan ew anemetê ku zeft biribû, yan ew tiştê undabûyî ku dîtibû, ⁵yan her tiştî, hindava çida derew sond xwarîye, gişkî lê vegerîne. Bira çarîka pêncê jî serda zêde ke bide wî k'êr'a dik'ave, li wê r'oja ku gunê xwe nas ke. ⁶Û bira ew bona neheqîya xwe ji kêrî beranekî bêqusûr, weke wî qîmetê teyî k'ifşkirî, dîyarîya ji bervadayînê Xudan'a bîne cem k'ahîn. ⁷K'ahîn bira bona wî li ber Xudan k'ewandinê bike, çi tiştîda wî neheqî kiribe wê li wî bê baxşandinê».

Dîyarîya t'evayîşewatê

⁸Xudan Mûsar'a xeberda û got: ⁹«E'mirî li Harûn û kur'êd wî bike û bêje: «Ev e qanûna dîyarîya t'evayîşewatê. T'emamîya şevê dîyarîya t'evayîşewatê bira li ser agirê ser gorîgehê be h'eta serê sibê û agirê gorîgehê bira t'imê li ser bişxule. ¹⁰K'ahîn bira çuxê xweyî k'itanî bavêje li ser xwe û hevalkirasê k'itanî jî li xwe ke, paşê wê k'ozîya şewitîye ji

dîyarîya t'evayîşewatê mayî, bira ji ser gorîgehê hilde bike k'êleka gorîgehê. ¹¹Pey vê yekê'a bira k'incê xwe biguhêze, destekî mayîn li xwe ke, k'ozîyê ji zomê derxe der bibe cîkî paqij. ¹²Agirê li ser gorîgehê gerekê bişxule û vênêsê, k'ahîn bira her sibehê qirşa bide ser, dîyarîya t'evayîşewatê û donê dîyarîyêd heleqetîyê li ser wê bişewitîne. ¹³Agir t'imê gerekê li ser gorîgehê bişxule û vênêsê.

Dîyarîya nanî

¹⁴Ev e qanûna dîyarîya nanî ku gerekê kur'êd Harûn li ber Xudan pêşberî gorîgehê bidin. ¹⁵Bira ew k'ulma xwe t'ijî arê xasî dîyarîya nanîda ke t'evî r'ûnê wê û h'emû bixûra li ser dîyarîya nanî hilde, li ser gorîgehê bona bîranînê bişewitîne. Eva dîyarîya şewatêye bînxweş e bona Xudan. ¹⁶Lê herç'ê mayî bira Harûn û kur'êd wî bixwin. Ew gerekê ewî bê hevîrtir'şk li cîyê pîroz h'ewşa Konê Cîvînêda bixwin. ¹⁷Ew gerekê pê hevîrtir'şk neyê pe'tinê, min eva ji dîyarîyêd xweye şewatê p'ar da wan. Eva ya here pîroz e, mîna dîyarîya paqijbûnê û dîyarîya bervadayînê. ¹⁸Her qisimê mêmîni ji r'ik'inyata Harûn dikare jê bixwe. Ji dîyarîyêd şewatêye bona Xudan eva p'ara we be, nava r'ik'inyatêd weda bibe qeyde-qanûna h'eta-h'etayê. Her çi ku lêk'eve wê pîroz be».*

Dîyarîya r'oja k'ifşkirina k'ahîn

¹⁹Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²⁰«Ev e dîyarîya Harûn û kur'êd wî, ya ku gerekê ew li r'oja k'ifşbûna xweda bidine Xudan: Ji dehe p'ara p'areke êfayê arê xas bona dîyarîya nanîye her r'oj, nîvî serê sibê û nîvî jî berê êvarê bînin. ²¹Ar nav r'ûnda stirayî be, li ser sêlê r'ind pijandî be, paşê k'êr kî û çawa dîyarîya nanî ye bînxweş bona Xudan bidî. ²²Û ji kur'êd Harûn, k'îjan ku dewsa wî k'ahîn bê r'ûnkirinê, ew

---

* 6:18 Hinek welger'andinada jî «T'enê her kesê pîroz dikare wan k'eve».

gerekê vê yekê bike, eva qeyde-qanûna Xudane h'eta-h'etayê ye. Ew t'emam gerekê bê şewitandinê. ²³Û her dîyarîya nanîye k'ahîn dayî, gerekê t'emam bê şewitandinê, ne ku bê xwarinê».

Dîyarîya paqijbûnê

²⁴Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²⁵«T'evî Harûn û kur'êd wî xeber de û bêje: «Ev e qanûna dîyarîya paqijbûnê: li ber Xudan k'îderê ku dîyarîya t'evayîşewatê tê serjêkirinê, wê derê jî gerekê dîyarîya paqijbûnê bê serjêkirinê. Eva ya here pîroz e. ²⁶Ew k'ahînê ku dîyarîya paqijbûnê dide ew bira wê bixwe. Ew gerekê Cîyê Pîrozda bê xwarinê, h'ewşa Konê Civînêda. ²⁷Her çi ku li goştê wê k'eve wê pîroz be*. Lê heger xûna wê bipeke li ser k'incekê, ewê lek'ê di cîyê pîrozda bişoyî. ²⁸Û ew dîzê ku ew goşt têda k'elîyaye gerekê bê şkênandinê, lê heger derdana sifirda hatîye k'elandinê, ew gerekê bê çir'kirinê û pê avê bê şûştinê. ²⁹H'emû zar'êd k'ahînyê kur'în dikarin jê bixwin. Eva ya here pîroz e. ³⁰Lê her dîyarîya paqijbûnê, xûna wê bînine Konê Civînê Cîyê Pîrozda bona k'ewandin bê kirinê, ew t'u car neyê xwarinê, lê li ser êgir ew bê şewitandinê».

Dîyarîya ji bervadayînê

7 Ev e qanûna dîyarîya bervadayînêye here pîroz. ²K'î derê ku dîyarîya t'evayîşewatê tê serjêkirinê, gerekê dîyarîya bervadayînê jî wê derê bê serjêkirinê û xûna wê li ser her alîyê gorîgehê bê r'eşandinê. ³Û k'ahîn h'emû bezê wê, awa gotî dawê, bezê navdil dîyarî ke, ⁴her du gur'ç'ika bezê ser û k'êlekava, betanê cegerê gur'ç'ikava t'evayî derxe. ⁵K'ahîn vana li ser gorîgehê bişewitîne, çawa dîyarîya şewatêye Xudanr'a. Eva dîyarîya ji bervadayînê ye. ⁶Her

---

* 6:27 Hinek welger'andinada jî «T'enê her kesê pîroz dikare goştê wê k'eve».

zar'eke k'ahînayî kur'în dikare ji vê bixwe. Gerekê cîyê pîrozda bixwe, eva ya here pîroz e.

⁷Qanûna dîyarîya paqijbûnê û ya dîyarîya bervadayînê yek e, k'ahînê ku k'ewandinê dike bira wîr'a bimîne. ⁸Usa jî k'ahînek ku dîyarîya yekîye t'evayîşewatê bide, ç'ermê wê dîyarîya t'evayîşewatêye ku da, bira wîr'a bimîne. ⁹Her dîyarîya nanîye ku tendûrêda pe'tî, yan t'awêda yan li ser sêlê pijandî ku bê dayînê, ew k'ahînê dayîr'a bimîne. ¹⁰Lê her dîyarîya nanîye r'ûnda stirayî yan bê r'ûn, h'emû kur'êd Harûnr'a weke hev bê p'arevekirinê.

Dîyarîya heleqetîyê

¹¹Ev e qanûna dîyarîya heleqetîyê, ku yek Xudan'a bide: ¹²Heger bona r'azîdarîyê wê bide, hingê bira t'evî dîyarîya r'azîdarîyê k'atêd r'ûnda stirayî bê hevîrtir'şk û loşêd bê hevîrtir'şke r'ûnkirî, k'atêd ji arê xasî r'ûnda stirayî bide. ¹³Pêştirî k'ata, bira ew nanê xweyî hilatî jî dîyarî bîne, t'evî wê dîyarîya xweye heleqetîyê ku bona r'azîdarîyê dide. ¹⁴Ji wan h'emû dîyarîya, yekê gerekê çawa dîyarîya berbir'îkirinê bide Xudan. Eva p'ara wî k'ahînî ye, yê ku xûna dîyarîya heleqetîyê dir'eşîne. ¹⁵Û goştê dîyarîya heleqetîya r'azîdarîyê, hema wê r'oja dayîda bê xwarinê, ji wê gerekê h'eta sibehê nemîne. ¹⁶Lê heger dîyarîya wî bona soz e, yan dîyarîya r'ezedilîyê ye, hingê qurban wê r'oja dayîda bê xwarinê, çi ma jî r'oja din bê xwarinê. ¹⁷Lê ew goştê qurbanêyî ku ma r'oja sisîya, ser agir bê şewitandinê. ¹⁸Heger yek goştê dîyarîya heleqetîyê r'oja sisîya bixwe, ew nayê qebûlkinê. Ew li ber cefê dayî nak'eve, wê bibe h'eramî, yê jê bixwe ew gune dike stûyê xwe. ¹⁹Ew goştê ku tiştêkî nepaqij k'eve, gerekê neyê xwarinê, ew li ser agir gerekî bê şewitandinê. Her kesê paqij dikare goştê dîyarîyê bixwe, ²⁰lê ew kesê çaxê ne paqij e, ji goştê dîyarîya heleqetîya Xudan bixwe, ew kesa gerekê ji nava cime'ta xwe bê undakirinê. ²¹Û ew merivê ku tiştêkî nepaqij k'eve, awa gotî nepaqijîya mêriv, yan h'eywanê nepaqij yan her tiştê

h'eram k'eve û ji goştê dîyarîya heleqetîya Xudan bixwe, ew meriva gerekê ji nava cime'ta xwe bê undakirinê».

Kirinêd necayîz

²²Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²³«T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje: «T'u car bezê ga yan pêz yan bizina nexwin. ²⁴Bezê h'eywanê h'işkbûyî û bezê de'vexwarî, her tiştêd dinda dikarî bidî xebatê, lê t'u car jê nexwin. ²⁵Her kesê ku bezê dîyarîya şewatê Xudan'a dayî bixwe, ew meriva gerekê ji nava cime'ta xwe bê undakirinê. ²⁶Û t'u xûnê her cî-warêd xweda nexwin, ne xûna teyreda ne jî h'eywana. ²⁷Lê k'ê çi xûnê bixwe, ew gerekê ji nava cime'ta xwe bê undakirinê».

P'ara k'ahîna ji dîyarîya heleqetîyê

²⁸Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²⁹«T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje: «Ewê ku dîyarîya xweye heleqetîyê dide Xudan, gerekê ji wê dîyarîya heleqetîyê p'ara Xudan derxe. ³⁰Gerekê ew pê destê xwe dîyarîyêd Xudane şewatê bîne, bez sersîngva bîne, ku sersîng li ber Xudan bê h'ejandinê çawa dîyarîyaf h'ejandinê. ³¹K'ahîn bez li ser gorîgehê bişewitîne, lê sersîng Harûn û kur'êd wîr'a bimîne. ³²Ji dîyarîyêd xweye heleqetîyê, gerekê pîlê r'astê bidine k'ahîn, bona dîyarîya berbir'îkirinê. ³³Ji kur'êd Harûn k'îjan ku xûna dîyarîya heleqetîyê û bezê wê bide, pîlê r'astê p'ara wî be. ³⁴Çimkî min ji dîyarîyêd heleqetîya zar'êd Îsraêl sersîngê dîyarîya h'ejandinê û pîlê dîyarîya berbir'îkirinê hildan û dane Harûnê k'ahîn û kur'êd wî, çawa qeyde-qanûna h'eta-h'etayê ji zar'êd Îsraêl».

³⁵Eva p'ara Harûn û kur'êd wî ye, ji dîyarîyêd Xudane şewatê, wê r'oja k'ifşbûna wane k'ahîntîyêda bona Xudan. ³⁶Ev p'ara ku r'oja k'ifşbûna wanda Xudan e'mir li zar'êd Îsraêl kir bidine wan, eva bona nisilêd wan qeyde-qanûna h'eta-h'etayê ye.

³⁷Ev e qanûna dîyarîya t'evayîşewatê, dîyarîya nanî, dîyarîya paqijbûnê, dîyarîya ji bervadayînê, dîyarîya qewîn-qedîmîyê

û dîyarîya heleqetîyê, ³⁸ya ku Xudan li serê ç'îyayê Sînayê e'mir li Mûsa kir, wê r'oîjê gava ber'îya Sînayêda t'emî li zar'êd Îsraêl kir, ku dîyarîyêd xwe bidine Xudan.

Qewîn-qedîmkirina k'ahîna

8 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«Harûn û kur'êd wî, k'incêd wan, r'ûnê r'ûnkirinê, canegê dîyarîya paqijbûnê, du berana û sele nanê bê hevîrtir'şk hilde ³û t'emamîya civînê t'opî li ber derê Konê Civînê ke». ⁴Mûsa usa kir, çawa ku Xudan e'mir li wî kir û civîn li ber derê Konê Civînê civîya.

⁵Mûsa gote civînê: «Va ye ew tiştê ku Xudan e'mir kir ku bikin». ⁶Mûsa Harûn û kur'ava anîne nêzîk û ew pê avê şûstin. ⁷Kiras li Harûn kir, benpişt da piştê, çux li wî kir, êfod^f jorda avîte sar, qeyt'ana êfod da ser piştê û pê qeyt'ana êfod ew şidand. ⁸Paşê r'extsîng^f avîte ser wî û Êrîm û Tûmîm* jî kirine ber r'extsîng. ⁹P'ap'ax da serê wî, bere'nîke zêr'în awa gotî k'ofîya pîroz avîte ne'tika p'ap'ax, çawa ku Xudan e'mir li Mûsa kiribû. ¹⁰Ê Mûsa r'ûnê r'ûnkirinê hilda, Konê^f Şe'detîyê û her tiştêd têda r'ûn kirin û ew pîroz kirin, ¹¹h'eft cara jî wî r'ûnî r'eşande ser gorîgehê, gorîgeh û h'emû hacetêd wê, t'eşt bingeha wêva r'ûn kirin bona pîrozbûna wan. ¹²Paşê Mûsa ew r'ûnê r'ûnkirinê hilda r'ête li ser serê Harûn û ew r'ûn kir, bona pîrozbûna wî. ¹³Mûsa kur'êd Harûn anîn, kiras li wan kirin, benpişt dane piştê wan û k'oloz dane li serê wan, çawa ku Xudan e'mir li Mûsa kiribû.

¹⁴Ê canegê dîyarîya paqijbûnê anî, Harûn û kur'êd wî destêd xwe danîne li ser serê canegê dîyarîya paqijbûnê. ¹⁵Mûsa ew serjêkir, t'ilîya xwe xûnêda kir û li stirûyêd her alîyêd gorîgehê xist, gorîgeh paqij kir û xûna mayî r'ête jêra gorîgehê, ew pîroz kir bona k'ewandinê li ser wê bike. ¹⁶Ê h'emû bezê navdil, betanê cegerê, her du gur'ç'ika bezê

---

* 8:8 Êrîm û Tûmîm tê fe'm kirinê çawa «R'onayî û K'amilî». Pê vana serekk'ahîn^f li qirara Xwedê dih'esîya.

wanva Mûsa hilda û li ser gorîgehê şewitand. ¹⁷Lê tiştê ji canega mayî: Ç'ermê wî, goşt e'debêva ji zomê der li ser êgir şewitand, çawa ku Xudan t'emî dabû Mûsa.

¹⁸Pey vê yekê'a Mûsa beranê dîyarîya t'evayîşewatê anî, Harûn û kur'êd wî destêd xwe danîne li ser serê berên. ¹⁹Mûsa ew serjêkir û xûna wî r'eşande li ser her alîyêd gorîgehê. ²⁰Beran çîftî-çîftî kir, Mûsa serî, t'evî wan kerîya bezva şewitandin, ²¹çaxê navdil û nig pê avê şuştin, Mûsa t'emamîya berên li ser gorîgehê şewitand. Ev bû dîyarîya t'evayîşewatêye bînxweş, dîyarîya şewatê bona Xudan, çawa ku Xudan e'mir li Mûsa kiribû.

Beranê qewîn-qedîmkirinê

²²Mûsa beranê din anî, beranê qewîn-qedîmkirinê, Harûn û kur'êd wî destêd xwe danîne li ser serê berên. ²³Mûsa ew serjêkir, ji xûna wî hilda gupika guhê Harûne r'astê û t'ilîya mezine destê wîyî r'astê xist, usa jî pêç'îya mezine nigê wîyî r'astê. ²⁴Mûsa kur'êd Harûn jî anîn, ew xûn gupika guhê wanî r'astê û pêç'îya mezine destê wanî r'astê, usa jî pêç'îya mezine nigê wanî r'astê xist û xûna mayîn jî r'eşande li ser her alîyêd gorîgehê. ²⁵Û Mûsa bezê berên, daw, h'emû bezê navdil, betanê cegerê, her du gur'ç'ik bezva, pîlê r'astê hildan ²⁶û ji sela nanê bê hevîrtir'şke li ber Xudan jî k'atekî bê hevîrtir'şk û k'atekî r'ûnda stirayî û loşek hildan, danîne li ser bez û pîlê r'astê. ²⁷Û ev h'emû danîne li ser k'efa destêd Harûn û kur'êd wî, ew çawa dîyarîya h'ejandinê li ber Xudan h'ejandin. ²⁸Û Mûsa ev ji destêd wan girt, t'evî dîyarîya t'evayîşewatêye li ser gorîgehê şewitand. Eva dîyarîya qewîn-qedîmkirinê ye bînxweş e, dîyarîya şewatê bona Xudan. ²⁹Mûsa sersîng hilda û li ber Xudan çawa dîyarîya h'ejandinê h'ejand. Eva p'ara Mûsa k'et, ji wî berênê dîyarîya qewîn-qedîmkirinê, çawa ku Xudan e'mir li Mûsa kiribû. ³⁰Paşê Mûsa ji r'ûnê r'ûnkirinê û ji xûna ser gorîgehê hilda r'eşande li ser Harûn û k'incêd wî û li ser kur'êd wî û k'incêd wan. Bi vî awayî Harûn k'incava û kur' k'incêd wanva pîroz kirin.

³¹Mûsa gote Harûn û kur'êd wî: «Goşt li ber derê Konê Civînê bik'elînin û li wir pê nanê ji sela dîyarîya qewîn-qedîmkirinê bixwin, çawa li min hate e'mirkirin û gotin ku t'enê gerekê Harûn û kur'ava bixwin. ³²Û ew goşt û nanê bermayî li ser êgir bişewitînin. ³³H'eft r'oja ji derê Konê Civînê dernek'evin, h'eta ku r'ojêd qewîn-qedîmkirina we t'emam nebin, çimkî qewîn-qedîmkirina weyê h'eft r'oja bik'işîne. ³⁴Xudan e'mir kir aha bikin, çawa ku îro bona k'ewandina we hate derbazkirinê. ³⁵Awa h'eft r'oja, şev û r'oj gerekê hûn li ber derê Konê Civînê r'ûnên û nobedarîya Xudan bikin ku hûn nemirin, çimkî aha li min hatîye e'mirkirinê». ³⁶Harûn û kur'ava her tişt usa kirin, çawa ku Xudan bi destê Mûsa e'mir kiribû.

Dîyarîyêd e'wline Harûn û kur'ava

9 R'oja h'eysta Mûsa gazî Harûn kur'ava û r'ûspîyêd Îsraêlf kir, ²gote Harûn: «Xwer'a ji gar'anê bona dîyarîya paqîjbûnê te'nekî bêqusûr hilde û beranekî bêqusûr jî bona dîyarîya t'evayîşewatê û van bîne li ber Xudan. ³T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje: «Nêrîkî ji bizina bona dîyarîya paqîjbûnê hildin, te'ne û bexê yeksalîye bêqusûr jî bona dîyarîya t'evayîşewatê, ⁴usa jî canega û beranek jî çawa dîyarîya heleqetîyê li ber Xudan bê dayîne û dîyarîya nanîye r'ûnda stirayî, çimkî îro Xudanê weva xuya be». ⁵Ew tiştê ku Mûsa e'mir li wan kir, hildan anîne li ber derê Konê Civînê û t'emamîya civînê hat li ber Xudan sekinî. ⁶Mûsa got: «Va çi ku Xudan e'mir kir ku bikin wekî r'ûmeta Xudan weva xuya be». ⁷Mûsa gote Harûn: «Nêzîkî gorîgehê be û dîyarîya xweye paqîjbûnê û dîyarîya xweye t'evayîşewatê bide, bona xwe û cime'tê k'ewandinê bike, dîyarîyêd ji cime'tê bide û bona wan k'ewandinê bike, çawa ku Xudan e'mir kir».

⁸Hingê Harûn nêzîkî gorîgehê bû û te'nê bona dîyarîya paqîjbûna xwe serjêkir. ⁹Kur'êd Harûn xûn nêzîkî wî kirin, ewî t'ilîya xwe xûnêda kir û li stirûyêd gorîgehê xistin, xûna

mayî jî r'ête jêra gorîgehê. ¹⁰Lê bez, gur'ç'ik û betanê cegera dîyarîya paqîjbûnê li ser gorîgehê şewitand, çawa ku Xudan e'mir li Mûsa kiribû, ¹¹goşt û ç'erm jî ji zomê der li ser êgir Harûn şewitand. ¹²Dîyarîya t'evayîşewatê serjêkir, kur'êd Harûn xûn anîn dane wî, Harûn ew r'eşande li ser her alîyêd gorîgehê. ¹³Dîyarîya t'evayîşewatê ker-kerî kirî serîva anîn dane wî û ewî li ser gorîgehê şewitand. ¹⁴Û ewî navdil nigava şûstin û t'evî dîyarîya t'evayîşewatê li ser gorîgehê şewitandin.

¹⁵Paşê qurbana cime'tê da, ji cime'tê nêrîk bona dîyarîya paqîjbûnê hilda serjêkir mîna ya pêşin dîyarîya paqîjbûnê da. ¹⁶Dîyarîya t'evayîşewatê anî, ew anegorî qirarê da. ¹⁷Dîyarîya nanî anî, k'ulma xwe t'ijî kir û li ser gorîgehê şewitand, xêncî dîyarîya t'evayîşewatêye serê sibehê. ¹⁸Û bona cime'tê canega û beranê dîyarîya heleqetîyê serjêkir, kur'êd Harûn xûn anîn dane wî, ewî r'eşande li ser her alîyêd gorîgehê. ¹⁹Usa jî bezê canegê û berên, daw, bezê navdil, her du gur'ç'ik bezva û betanê cegerê anîn, ²⁰ew bez danîne li ser sersîng û Harûn bez li ser gorîgehê şewitand. ²¹Paşê Harûn sersîng û pîlê r'astê hilda çawa dîyarîya h'ejandinê li ber Xudan h'ejand, çawa ku Mûsa e'mir kiribû.

²²Harûn destêd xwe bilind kirin berbir'î cime'tê bû, dua li wan kir. Pey dîyarîya paqîjbûnê, dîyarîya t'evayîşewatê û dîyarîya heleqetîyêr'a peya bû. ²³Mûsa û Harûn k'etine Konê Civînê û ji wir derk'etin dua li cime'tê kirin. R'ûmeta Xudan t'emamîya cime'têva xuya bû. ²⁴Hingê ji Xudan agir derk'et, dîyarîya t'evayîşewatê û bezê li ser gorîgehê şewitand, cime'tê ku ev yek dît şabûna kire qar'în û dever'ûya k'etin.

Gunê Nadab û Abîhû

10 Kur'êd Harûn, Nadab û Abîhû her yekî agirdanga xwe hilda, agir kirinê, bixûr kirine ser û li ber Xudan şaş agir dan, ku ev ne li gora qirara Xudan bû. ²Û ji Xudan agir derk'et, wan xist û ew li ber Xudan mirin. ³Wî çaxî Mûsa gote Harûn: «Ay bona çi Xudan xeberda û got:

«Ezê nava yêd nêzîkî min dibin pîroz bim
û li ber t'emamîya cime'tê bême pesindayînê».

Harûn xwe ker' kir.

⁴Hingê Mûsa gazî Mîşaêl û Elsafanê kur'êd Êzîêlê apê Harûn kirin û gote wan: «Her'in birayêd xwe ji ber pîrozgehê hildin bibin ji zomê derxin». ⁵Ew çûn, çawa ku Mûsa gotibû ewana kirasêd wanva ji zomê derxistin. ⁶Mûsa gote Harûn û kur'êd wî Êlazar û Ît'amar: «P'or'ê serê xwe ser xweda neynin û k'incê xwe neqelêşin, wekî nemirin û xezeba Xudan neyê serê t'emamîya civînê. Lê bira birayêd we, usa jî t'emamîya mala Îsraêl li ser wan bigirîn, k'îjan ku Xudan şewitandin. ⁷Hûn ji derê Konê Civînê dernek'evin ku nemirin, çimkî r'ûnê Xudanî r'ûnkirinê li ser we ye». Wana jî anegorî gotina Mûsa kir.

Qanûna bona k'ahîna hindava şerab-araqêda

⁸Xudan Harûnr'a xeberda û got: ⁹«Gava tu yan kur'êd te bik'evine Konê Civînê, şerab-araqê venexwin ku nemirin. Nava nisilêd weda ev yek qeyde-qanûna h'eta-h'etayê be, ¹⁰wekî firqîya pîroz û nepîroz yan paqij û nepaqij ji hev derxin ¹¹û wan h'emû qeyde-qanûna li zar'êd Îsraêl hîn kin, k'îjanêd ku Xudan bi destê Mûsa e'mir li wan kirîye».

Qanûna bona xwarina k'ahîna

¹²Mûsa gote Harûn û kur'êd wîye mayî, Êlazar û Ît'amar: «Ji dîyarîyêd şewatêye Xudanr'a dayî, dîyarîya nanî hildin û hinda gorîgehêf bê hevîrtir'şk bixwin. Çimkî eva ya here pîroz e. ¹³Ewî li cîyê pîroz bixwin, eva p'ara te û p'ara kur'êd te ye, ji dîyarîyêd şewatêye Xudanr'a dayî, çimkî minr'a aha hatîye e'mir kîrinê. ¹⁴Sersîngê dîyarîya h'ejandinê û pîlê dîyarîya berbir'îkirinê tu cîkî li paqij t'evî kur' û qîzêd xwe bixwe. Çimkî evana ji qurbanêd dîyarîyêd heleqetîyê ne, alîyê zar'êd Îsraêlda dayî, ew p'ara te û kur'êd te ne. ¹⁵Pîlê dîyarîya berbir'îkirinê û sersîngê dîyarîya h'ejandinê t'evî

bezê dîyarîya şewatê bira bînin li ber Xudan bih'ejînin, çawa dîyarîya h'ejandinê. Û bira eva bi qeyde-qanûna h'eta-h'etayê p'ara te û kur'êd te be, çawa ku Xudan e'mir kir».

¹⁶Û Mûsa nêrîyê dîyarîya paqîjbûnê ger'îya, lê ew îdî şewitandî bû, ewî hingê hêrsa xwe li kur'êd Harûne mayî Êlazar û Ît'amar r'akir û gote wan: ¹⁷«We çima dîyarîya paqîjbûnê li cîyê pîrozda nexwarîye? Ne eva ya here pîroz e? Wer'a hatîye dayînê ku gune ji ser civînê bidine hildanê û li ber Xudan k'ewandinê bona wan bikin. ¹⁸Awa xûna wê nek'etîye pîrozgehê, ku we gerekê ew qurban li cîyê pîrozda bixwara, çawa min e'mir li we kiribû». ¹⁹Hingê Harûn li Mûsa vejer'and û gotê: «Awa îro wana dîyarîya paqîjbûna xwe û dîyarîya t'evayîşewata xwe li ber Xudan dan, ev yek ku hate serê min, heger îro min dîyarîya paqîjbûnê bixwara, gelo wê li Xudan xweş bihata?» ²⁰Mûsa ev yek bihîst û li wî xweş hat.

H'eywanêd h'elal û ne h'elal

11 Xudan Mûsa û Harûnr'a xeberda û gote wan: ²«T'evî zar'êd Îsraêl xeberdin û bêjine wan: «Vane ew h'emû h'eywanêd li ser e'rdê ji k'îjana hûn dikarin bixwin, ³her h'eywanê dusimî û simvekirî ku dik'ayên bixwin. ⁴Lê ji yêd dik'ayên yan yêd simvekirî, gerekê vana nexwin, deve, r'ast e dik'ayê, lê ne simvekirî ye, ew bona we ne h'elal be. ⁵Qotik r'ast e dik'ayê lê ne simvekirî ye, ew bona we ne h'elal be. ⁶K'êvrûşk r'ast e dik'ayê lê ne simvekirî ye, ew bona we ne h'elal be. ⁷Beraz r'ast e simqelişî û simvekirî ye, lê ku nak'ayê ew bona we ne h'elal be. ⁸Goştê wan nexwin, cendekêd wan nek'evin, ew bona we ne h'elal bin.

⁹Ji h'emû h'eywanêd nava avada, awa gotî h'emû h'eywanêd nava be'ra û ç'emada ku xweyîmil û xweyîpaç' in bixwin. ¹⁰Lê ew h'emûyêd ku be'ra û ç'emada ye bê mil û bê paç'e ji her h'eywanêd avada dişûlike ew bona we h'eram bin. ¹¹Ewana bona we h'eram bin, goştê wan nexwin û ji cendekêd wan

zivêr bin. ¹²H'emû h'eywanêd ku avêda ne bê mil û bê paç' bona we h'eram bin.

¹³Ji nava teyreda jî ji van zivêr bin û nexwin, ew h'eram in: Teyr, teyrê bazî, teyrê be'rê, ¹⁴qûş û bawîkê her cûr'êd wanva, ¹⁵her qar'qar' cûr'êd wanva, ¹⁶deveqûş, bûmê şevê, me'sîgir û qerqe her cûr'êd wanva, ¹⁷kundê korî biç'ûk, qazê me'sîya, kundê korî mezin, ¹⁸kundê korî sipî, pêlîkan, qirqê Misirê, ¹⁹leglegê, quling cûr'êd wanva, pûpû, baç'ermok.

²⁰Her mêş-morêd xweyîp'er'e ku li ser çar niga diçin, bona we h'eram bin. ²¹Lê van h'emû mêş-morêd xweyî p'er'e ku li ser çar niga diçin bixwin, k'îjan ku fêza çokada hêt hene bona banzdana li ser e'rdê. ²²Ji van hûn dikarin bixwin: Kulî her cûr'êd wanva, hespê gîhê her cûr'êd wanva, ç'ir'îk her cûr'êd wanva, sîyarê bûkê her cûr'êd wanva. ²³Lê mêş-morêd xweyîp'er'e mayîne çarnigî, bona we h'eram bin.

²⁴Pê wan hûnê bih'er'imîn, her kesê ku li cendekêd wan k'êve, h'eta êvarê ne paqij be. ²⁵Her kesê ku ji wan cendekêkî hilde bira k'incê xwe bişo û h'eta êvarê ne paqij be. ²⁶Her h'eywanêd simvekirî lê ne simqelişîne û nak'ayên ew bona we h'eram bin, her kesê ku li wan k'êve ne paqij be. ²⁷Her h'eywanêd çarnigîye ku li ser lepê xwe diger'in ew bona we h'eram bin, her kesê ku li cendekêd wan k'êve, h'eta êvarê nepaqij be. ²⁸Her kesê ku cendekêd wan hilde, bira k'incê xwe bişo û h'eta êvarê ne paqij be. Ew bona we h'eram in.

²⁹Ev in ew h'eywanêd ku li ser e'rdê dişûlikin, k'îjanêd ku bona we h'eram bin: Mişkê kor, mişk, me'regîsk her cûr'êd wanva, ³⁰me'regîskê lepikî, tîmsah, makeme'r, qûmqûmok, me'regîskê r'eng-r'engî. ³¹Ev in bona we h'eram, ji wan h'emû şûlikîya, her kesê ku cendekêd wane kuştî k'êve, h'eta êvarê ne paqij be. ³²Kuşîkî ji wan li ser çi tiştîda ku bik'êve, heger tişteki darîn be, yan k'inc be, yan ç'erm, yan t'êr', yan tişteki ku bona şixul bik'ar tînin dih'er'imîne, wan bikine avê, h'eta êvarê ne paqij be, pey vê yekêr'a paqij be. ³³Heger ji van r'e-wira yek bik'êve nava derdaneke axîn, çi tişt ku wêda be ew

h'eram dibe û ewê derdanê bişkênin. ³⁴Her tiştê xwarinêye ku ava ji vê derdanê bipeke wê, ewê bih'er'ime û usa jî her tiştêd vexwarinêye ku pê vê derdanê vexwin dih'er'ime. ³⁵Her tiştêd ku beret'ê van r'e'wira lêk'evin wê bih'er'imin, heger tendûr be yan bexîr be gerekê bê hilşandinê, evana h'er'imîne û bona we evana ne paqij bin. ³⁶T'enê kanî û h'ewzê avê paqij dimînin, lê yê ku cendekê wan k'eve ew dih'er'ime. ³⁷Heger beret'ê wan bik'eve li ser t'oximekî çandinê, ew paqij e. ³⁸Lê gava av k'etibe li ser t'oxim û berat'ekî ji wan r'e'wira serda bik'eve, ew bona we h'eram be.

³⁹Lê heger h'eywanekî ku tê xwarinê h'işk be, ewê ku li cendekê wî k'eve, h'eta êvarê ne paqij be. ⁴⁰Ewê ku ji wî cendekî bixwe, gerekê k'incêd xwe bişo û h'eta êvarê ne paqij be, usa jî ewê ku cendek hilde gerekê k'incêd xwe bişo, h'eta êvarê ne paqij be.

⁴¹Ji her şûlikîyê ku li ser e'rdê dişûlikin zivêr bin, wan gerekê nexwin. ⁴²H'emû şûlikîyêd li ser e'rdêye ku dişûlikin, yêd li ser zik diçin, yan yêd ser çar niga, yan yêd pir'nig nexwin, çimkî ewe h'eram in. ⁴³Hûn ji şûlikîyêd li ser e'rdê zivêr bin, pê wan xwe neh'er'imînin ku r'ûyê wanda hûn neh'er'imin. ⁴⁴Çimkî ez Xudan Xwedêyê we me, awa nefsa xwe pîroz kin û pîroz bin, çimkî ezî pîroz im, nefsa xwe pê t'u şûlikîyê li ser e'rdê dilipite neh'er'imînin. ⁴⁵Çimkî ez Xudan im, ku min hûn ji e'rdê Misirê hevraz anîn, ku ez bibime Xwedêyê we. Awa pîroz bin, çimkî ezî pîroz im.

⁴⁶Ev e qanûna hindava h'eywên, teyreda, h'emû h'eywanêd avêda dih'ejin û h'emû h'eywanêd ku li ser e'rdê dişûlikin, ⁴⁷wekî firqîyê bikine nava h'elal û neh'elal û nava h'eywanê ku tê xwarinê û h'eywanê ku nayê xwarinê».

Qanûna paqijaya k'ulfetê pey zar'anînêr'a

12 Xudan Mûsar'a xeberda û gotê: ²«T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje wan: «Heger k'ulfet pê bimîne kur'ekî bîne, hingê ew h'eft r'oja nepaqij be, weke wan r'ojêd ku

ew e'detê nexweşîya k'ulfetêda ye, ew nepaqij be. ³Û r'oja h'eyşta kur'ik bê sinetkirinê. ⁴K'ulfet jî gerekê sî û sê r'oja xwe xweyî ke, h'eta ji xûna xwe paqij be, t'u car tiştekî pîroz nek'eve, ne jî bik'eve pîrozgehê, h'eta r'ojêd paqijbûna wê xitim bin. ⁵Lê heger qîzekê bîne, du h'eftîya nepaqij be weke e'detê nexweşîya xwe, şêst şeş r'oja xwe xweyî ke h'eta ji xûna xwe paqij be. ⁶Û gava ew r'ojêd paqijbûna bona kur' yan qîz anînê xitim bin, hingê bira ew berxeke yeksalî bona dîyarîya t'evayîşewatê bîne û cûcûkeke kewê yan fatimokekê jî bona dîyarîya paqijbûnê bîne li ber derê Konê Civînê cem k'ahîn. ⁷Û k'ahîn van bîne li ber Xudan, k'ewandinê bona wê bike û ew ji kanîya xûnê paqij be. Ev e qanûna bona k'ulfeta kur' yan qîz anînê. ⁸Lê heger destê wêda t'une ku berxê bîne, hingê bira du fatimoka yan jî du cûcûkêd kewa bîne, yekê bona dîyarîya t'evayîşewatê, yekê jî bona dîyarîya paqijbûnê û k'ahîn bona wê k'ewandinê bike û ew paqij be».

Qanûna k'ifşbûna nexweşîya k'otîbûn^f û gur'îbûnê

13 Xudan^f Mûsa û Harûnr'a xeberda û got: ²«Heger ç'ermê bedena merivekî bide li ber gilêya, yan gir'a, yan r'îşîya û li ç'ermê bedenê bibe mîna p'izika k'otî*, hingê gerekê wî bibine cem Harûnê k'ahîn^f yan k'ahînekî ji kur'êd wî. ³K'ahîn bira dîna xwe bide p'izika ç'ermê bedena wî, heger r'engê pir'ç'a li ser p'izikê sipî dike û p'izika ç'ermê bedenê k'ûr xuya dike, eva p'izika k'otî ye, k'ahîn vê yekê bibîne û wî merivî nepaqij e'lam ke. ⁴Lê heger r'îşîyê ç'ermê bedena wî sipî ye, lê ç'ermda k'ûr neçûye û pir'ç' jî sipî nebûye, hingê bira k'ahîn h'eft r'oja yê xweyîp'izik başqe ke. ⁵Û r'oja h'efta k'ahîn bira dîna xwe bide wî, heger p'izik mîna xwe maye û li ser ç'erm bela nebûye, hingê k'ahîn bira cara dua jî wî

* 13:2 Miletê cihû ev xebera «k'otîbûn» bona her cûr'e nexweşîya ç'erme giran didane xebatê.

başqe ke. ⁶Û r'oja h'efta k'ahîn bira dîsa lê binihêr'e, heger p'izik k'ewya ye û li ç'erm bela nebûye, bira k'ahîn wî paqij e'lam ke, eva gir' e. Bira ew meriv k'incê xwe bişo û wê paqij be. ⁷Lê heger bona paqijbûnê xwe nîşanî k'ahîn ke û paşê gir' li ç'erm bela be, gerekê ew dîsa xwe nîşanî k'ahîn ke. ⁸K'ahîn dîna xwe bidê wekî gir' li ç'erm bela bûye, hingê k'ahîn dîsa wî nepaqij e'lam ke, ew p'izika k'otî ye.

⁹Heger li ser yekî p'izika k'otî hebe, gerekê wî bibine cem k'ahîn. ¹⁰Bira k'ahîn dîna xwe bidê, heger gilêya ser ç'erm sipî ye û pir'ç'a ser jî sipî bûye, gilêda jî goştê saxlem heye, ¹¹eva k'otîbûna kevin e li ser ç'ermê bedana wî maye, bira k'ahîn wî nepaqij e'lam ke û wî başqe ke, çimkî ew nepaqij e. ¹²Û heger k'otîbûn li ç'erm bela bûye û t'emamîya ç'ermê nexweş ji sêrî h'eta niga, awa gotî li wan cîyêd ku ç'e'vê k'ahîn dibîne k'otîbûnê hilda ye, ¹³k'ahîn gava bibîne wekî k'otîbûnê temamîya bedena wî girtîye, hingê ew yê nexweş paqij e'lam ke, çimkî t'emamîya xweva sipî bûye, ew paqij e. ¹⁴Lê gava ser bedena wî goştê saxlem k'ifş be, ew nepaqij be. ¹⁵K'ahîn goştê saxlem ku bibîne wî merivî nepaqij e'lam ke. Goştê saxlem nepaqij e, ew k'otîbûn e. ¹⁶Lê heger goştê saxlem dîsa bê guhar'tinê sipî be, hingê ew meriv gerekê bê cem k'ahîn. ¹⁷Û k'ahîn bira dîna xwe bide wî, heger p'izika wî sipî bûye, hingê k'ahîn bira ewî xweyîp'izik paqij e'lam ke, ew paqij e.

¹⁸Heger ser ç'ermê yekî bide der û p'ak be, ¹⁹peyr'a dewsa derbûnê gilêya sipî, yan r'îşîya sore-sipî bimîne, gerekê ew xwe nîşanî k'ahîn ke. ²⁰K'ahîn ku dîna xwe bidê, wekî r'îşî ç'ermda k'ûr çûye û pir'ç'a ser jî sipî bûye, k'ahîn wî nepaqij e'lam ke. Eva p'izika k'otî ye ji derbûnê bela bûye. ²¹Lê heger k'ahîn dîna xwe bidê wekî pir'ç'a ser ne sipî ye û ç'ermda jî k'ûr neçûye lê qarîya ye, hingê k'ahîn bira wî h'eft r'oja başqe ke. ²²Û heger ew r'îşî li ç'erm bela be, hingê bira k'ahîn nepaqijîya wî e'lam ke, eva p'izika k'otî ye. ²³Lê heger r'îşî cîyê xweda bimîne û bela nebe, eva dexme ye daye der, k'ahîn bira wî paqij e'lam ke.

²⁴Yan heger ç'ermê bedena yekî bişewite û dewsa dexma şewatê r'îşîya sore-sipî yan xur'û sipî lê bide der, ²⁵k'ahîn bira dîna xwe bidê, heger pir'ç'a li ser r'îşîyê r'engê xwe guhastîye sipî bûye û ç'ermda jî k'ûr çûye, eva îdî k'otîbûn e ji şewatê pêşda hatiye. Bira k'ahîn wî nepaqij e'lam ke, eva p'izika k'otî ye. ²⁶Lê heger k'ahîn dîna xwe bidê, wekî pir'ç'a li ser r'îşîyê sipî nebûye û ç'ermda k'ûr neçûye, lê hinekî qarîya ye, hingê k'ahîn wî h'eft r'oja başqe ke. ²⁷R'oja h'efta k'ahîn dîna xwe bidê, heger ewa li ç'erm bela bûye, hingê k'ahîn wî nepaqij e'lam ke, eva p'izika k'otî ye. ²⁸Lê heger r'îşî di cîyê xweda maye û li ç'erm bela nebûye, hinekî qarîya ye, eva gilêya şewatê ye. K'ahîn bira wî paqij e'lam ke, çimkî eva hewa şewatê ye.

²⁹Heger p'izik li serî yan çena mêrekî yan jinekêda derê, ³⁰bira k'ahîn dîna xwe bide wê p'izikê, heger ewa ç'ermda k'ûr k'ifş dibe û pir'ç'a ser jî zirav û zer e, hingê bira k'ahîn wan nepaqij e'lam ke. Eva gewrika k'otîyê ye li sêrî yan çenê daye der. ³¹Lê heger k'ahîn dîna xwe bide p'izika gewrikê wekî ew ç'ermda k'ûr neçûye, lê pir'ç'a r'eş jî li ser t'une, hingê k'ahîn bira ewî ku p'izika gewrikê lê derk'etîye h'eft r'oja başqe ke. ³²R'oja h'efta bira k'ahîn dîna xwe bide gewrikê, heger gewrik bela nebûye û pir'ç'a zer ser t'une, gewrik jî ç'ermda k'ûr neçûye, ³³hingê bira ew meriva pir'ç'a dora gewrikê kur' ke, lê ya li ser gewrikê kur' neke û k'ahîn cara duda evî merivî h'eft r'oja başqe ke. ³⁴R'oja h'efta k'ahîn dîna xwe bide gewrikê, heger gewrik li ç'erm bela nebûye û ç'ermda jî k'ûr neçûye, hingê k'ahîn bira paqijîya wî e'lam ke, ew jî k'incêd xwe bişo û paqij be. ³⁵Lê heger pey paqijbûnêr'a gewrik li ç'ermê wî bela be, ³⁶bira k'ahîn dîna xwe bidê, heger gewrik li ç'erm bela bûye, hingê k'ahîn bira îdî pir'ç'a zer neger'e, ew ne paqij e. ³⁷Lê belê heger gewrik mîna xwe maye û pir'ç'a r'eş lê derk'etîye, ku usa ye gewrik qenc bûye, ew paqij e, k'ahîn wî paqij e'lam ke.

³⁸Lê heger li ser ç'ermê mêrekî yan jinekê r'îşî, awa gotî r'îşîyêd sipî lê p'eyde bin, ³⁹hingê k'ahîn bira lê binihêr'e,

heger r'îşîyêd li ser ç'ermê bedena wan sipîç'olkî ne, ew gir' e li ç'erm bela bûye, ew paqij e.

⁴⁰Heger p'or'ê serê yekî biware, eva warandin e, ew paqij e. ⁴¹Lê heger p'or'ê serê wî ne'tikêda biware eva k'eçelbûn e, ew paqij e. ⁴²Lê heger cîyê waryayî yan k'eçel p'izikeke p'îse sore-sipî hebe, eva p'izika k'otî ye, cîyê warîyayî yan k'eçelda daye der. ⁴³Hingê k'ahîn bira dîna xwe bidê heger p'izika cîyê warîyayî û k'eçelda hinekî sor-sipî ye û mîna wê p'izika k'otî ye li ser ç'ermê bedenê xuya dike, ⁴⁴eva meriva p'izika k'otî ye, nepaqij e, k'ahîn e'se nepaqijîya wî e'lam ke, p'izika p'îs li serê wî derk'etîye.

⁴⁵Ewî xweyîp'izika k'otî gerekê k'incêd wî p'izînî bin, p'or'ê sêrî serda hatî û devê wî nixamtî be: «Ne paqij im! Ne paqij im!» bike gazî. ⁴⁶H'eta ku p'izik ser wî hebe ew nepaqij bê h'esabê. Ew ne paqij e, ew t'enê gerekê bimîne û cîyê mayîna wî ji zomê der be.

Qanûna bona k'efikîyê

⁴⁷Heger k'efik li ser k'incekê k'ifş be, li ser k'inca hirî yan k'inca k'itan, ⁴⁸p'arç'e yan tiştêkî hûnandî ji hirîyê yan k'itan çêkirî, yan li ser ç'erm, yan jî li ser tiştêkî pê ç'erm çêkirî be, ⁴⁹yan heger lek'e li ser k'inc yan ç'erm, yan li ser p'arç'e yan li ser tiştêkî hûnandî, yan jî li ser tiştêkî ji ç'erm k'esk yan sor lêxe, eva k'efikîbûn e, gerekê nîşanî k'ahîn kin. ⁵⁰K'ahîn bira dîna xwe bide lek'ê û wî tiştî k'îjan ku ji k'efikîyê lewit'îye h'eft r'oja başqe ke. ⁵¹Û r'oja h'efta k'ahîn bira dîna xwe bide wî tiştê lewit'î, heger lek'e li wî k'incî bela bûye, heger p'arç'e be, yan tiştêkî hûnandî, yan ç'erm, yan jî tiştêkî ku bi ç'erm çêkirî be, ku usa ye eva k'efikîbûna ji hevildanê ye, ev nepaqij in. ⁵²Ew gerekê wî k'incî, yan p'arç'e, yan tiştêkî hûnandî ji hirîyê yan k'itan çêkirî, yan tiştêkî ku ji ç'erm çêkirî be, li ser k'îjanî eva lek'a hebe bişewitîne, çimkî eva k'efikaya ji hevildanê ye, gerekê ew ser agir bê şewitandinê. ⁵³Lê heger k'ahîn dîna xwe bidê

wekî k'efik li wî k'incî, yan p'arç'e yan tişteki hûrandî, yan li tişteki bi ç'erm çêkirî bela nebûye, ⁵⁴hingê k'ahîn bira e'mir ke, ku wî tiştê lewitî bişon û h'eft r'oja dîsa wî başçe xwey ke. ⁵⁵Gava k'ahîn pey şûştina wî tiştîr'a dîna xwe bidê, heger k'efikê r'engê xwe neguhastîye û ew k'efik be-la jî nebûye, ew dîsa nepaqij e, wî tiştî ser êgir bişewitînî, eva k'efikîbûn e xwe avîtiye r'û yan jî r'ûyê vajî. ⁵⁶Û heger k'ahîn dîna xwe bidê, wekî pey şûstinêr'a lek'e qarîya ye, hingê k'ahîn bira wî cîyî ji wî k'incî, yan ji wî ç'ermî, yan ji wî p'arç'eyî, yan ji wî tiştê hûrandî biqelêşe. ⁵⁷Lê wekî ew dîsa li ser wî k'incî, yan p'arç'eyî, yan tişteki hûrandî, yan tişteki ji ç'erm çêkirî k'ifş be, eva k'efika ji hev hildanê ye, wî tiştê lek'e ser bişewitîne. ⁵⁸Lê heger ew k'inc, yan p'arç'e, yan tişteki hûrandî, yan tişteki ji ç'erm çêkirî pey şûstinêr'a lek'e jê her'e, bira ew dîsa bê şûstinê û wê paqij be». ⁵⁹Ev e qanûna bona k'efikîbûnê, ya ku li ser k'inca hirî yan k'itanî, yan p'arç'e, yan tişteki hûrandî, yan li ser her tiştê ji ç'erm çêkirî dertê, ku ew paqij yan nepaqij bêne e'lam kirinê.

Qanûna paqijbûnê

14 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«Qanûna yê ji k'otîbûnêf paqijbûyî ev e: Wê r'oja paqijbûyî gerekê wî bibine cem k'ahîn. ³K'ahîn ji zomê derk'evê û k'ahîn gava bibîne ku va ye yê k'otî ji k'otîbûna xwe qenc bûye, ⁴hingê k'ahîn bira e'mir ke, bona merivê ku gere bê paqijkirinê du teyredeyêd h'elal bi saxî, dara erzê, r'îsê sorê gevez û zoxa hûsopêf bînin, ⁵k'ahîn e'mir ke ku teyredêki ser ava ji ç'e'vkanîyêye derdana axînda bê serjêkirinê. ⁶Paşê ew wê teyreda dudaye sax t'evî dara erzê, r'îsê sorê gevez û zoxa hûsopê hilde. Vana t'evî teyreda sax, xûna wê teyredêda ke, ya ku li ser ava ji ç'e'vkanîyêda hate serjêkirinê. ⁷H'eft cara bir'eşîne li ser yê ku gere ji k'otîbûnê bê paqijkirinê, wî paqij e'lam ke û teyreda sax ber'de çolê. ⁸Ew merivê

ku paqij dibe bira k'incêd xwe bişo, pir'ç'a ser xwe hilde, avê li xwe ke û wê paqij be. Pey vê yekêr'a bik'eve zomê û h'eft r'oja nek'eve konê xwe. ⁹R'oja h'efta dîsa h'emû p'orê xwe kur' ke, p'orê serê xwe, r'ûdana xwe, birîyêd xwe, awa gotî h'emû pir'ç'a ser xwe hilde û k'incêd xwe bişo, avê xwe ke paqij be. ¹⁰Û r'oja h'eyşta du berxêd nêre bêqusûr, berxeke mêye yeksalîye bêqusûr û bona dîyarîya^f nanî ji dehe p'ara sê p'ar* arê xas r'ûnda stirayî û logek** jî r'ûn bira hilde, ¹¹k'ahînê ku paqij dike, merivê paqij dibe dîyarîyava li ber Xudan ber derê Konê Civînê bide sekinandinê. ¹²Û k'ahîn berxekê hilde bona dîyarîya^f bervadayînê bide, wî r'ûnê* derdanêda jî hilde, vana li ber Xudan çawa dîyarîya h'ejê bih'ejîne. ¹³Berxê jî li wî cîyî serjêke, k'îderê dîyarîya paqijbûnê û dîyarîya t'evayîşewatê têne serjêkirinê, di cîyê pîrozda, çimkî dîyarîya paqijbûnê mîna dîyarîya bervadayînê k'ahîn'r'a dik'eve. Eva ya here pîroz e. ¹⁴K'ahîn ji xûna dîyarîya bervadayînê hilde û gupika guhê wî merivîyî r'astê xe ku paqij dibe, usa jî t'ilîya mezine destê wîyî r'astê û pêç'îya mezine nigê wîyî r'astê. ¹⁵Û k'ahîn ji wî r'ûnê derdanêda hilde bike li ser k'efa destê xweyî ç'epê. ¹⁶Û k'ahîn t'ilîya xweye r'astê, wî r'ûnê destê xweyî ç'epêda ke û pê t'ilîya xwe ewî r'ûnî h'eft cara li ber Xudan bir'eşîne. ¹⁷K'ahîn ji wî r'ûnê destê wîda mayî, gupika guhê wî merivîyî r'astê xe ku paqij dibe, usa jî t'ilîya mezine destê wîyî r'astê û pêç'îya mezine nigê wîyî r'astê, li ser xûna dîyarîya bervadayînê xe. ¹⁸Paşê k'ahîn wî r'ûnê destê wîda mayî bike ser serê merivê ku paqij dibe û bona wî li ber Xudan k'ewandinê bike. ¹⁹K'ahîn dîyarîya paqijbûnê bide û bona merivê ji nepaqijîya xwe ku paqij dibe k'ewandinê bike, paşê dîyarîya t'evayîşewatê

* 14:10 Awa gotî «Sê kîlogram».

** 14:10 «Log» derdaneke ji sê p'ara p'arekê lîtirê bû.

* 14:12 Îbranî xeber bi xeber: «loge r'ûn».

serjêke. ²⁰Hingê k'ahîn dîyarîya t'evayîşewatê û dîyarîya nanî dayne li ser gorîgehê. K'ahîn bona wî k'ewandinê bike û ewê bibe paqij.

²¹Lê heger ew k'esîb e, destê wîda t'une haqas tişt bide, hingê bira ew bona gunek'ewandina xwe berxekê çawa dîyarîya bervadayînê bide ku bê h'ejandinê. Usa jî bona dîyarîya nanî ji dehe p'ara p'arek* arê xasî r'ûnda stirayî û logek** r'ûn, ²²du fatimoka, yan jî du cûcûkêd kewa, ji van k'îjan ku dik'evine dêst, yek ji van bona dîyarîya bervadayînê be, yek jî bona dîyarîya t'evayîşewatê. ²³Û r'o-ja h'eysta ew bona paqijbûna xwe vana bîne cem k'ahîn, li ber derê Konê Civînê ber Xudan. ²⁴Û k'ahîn berxa dîyarîya bervadayînê û wê derdana r'ûn hilde, vana li ber Xudan çawa dîyarîya h'ejandinê bih'ejîne. ²⁵Paşê k'ahîn berxa dîyarîya bervadayînê serjêke û ji xûna berxa dîyarîya bervadayînê hilde gupika guhê wî merivîyî r'astê xe ku paqij dibe, usa jî t'ilîya mezine destê wîyî r'astê û pêç'îya mezine nigê wîyî r'astê. ²⁶K'ahîn ji wî r'ûnî bike k'efa destê xweyî ç'epê ²⁷û pê t'ilîya xweye r'astê k'ahîn ji wî r'ûnê destê xweyî ç'epêda ke, h'eft cara li ber Xudan bir'eşîne. ²⁸Û k'ahîn ji wî r'ûnê destê xweda gupika guhê wî merivîyî r'astê xe ku paqij dibe, usa jî t'ilîya mezine destê wîyî r'astê û pêç'îya mezine nigê wîyî r'astê, li ser xûna dîyarîya bervadayînê xe. ²⁹Lê ew r'ûnê destê k'ahînda mayî bira ew li ber Xudan bike li ser serê merivê ku paqij dibe û bona wî k'ewandinê bike. ³⁰Û ji fatimoka yan cûcûkêd kewa yekî, k'îjan ku bik'eve dêst, ³¹k'îjan ku k'ete dêst, yekê bona dîyarîya paqijbûnê yekê jî bona dîyarîya t'evayîşewatê t'evî dîyarîya nanî bide. Û k'ahîn bona merivê paqij dibe k'ewandinê bike li ber Xudan». ³²Ev e qanûna bona nexweşêd p'izika k'otî û bona paqijbûna ewêd ku destê wanda t'une.

* 14:21 Awa gotî «kîlogramek».

** 14:21 «Log» derdaneke ji sê p'ara p'arekê lîtirê bû.

Qenckirina k'efika malê

³³Xudan Mûsa û Harûnr'a xeberda û got: ³⁴«Gava hûn bi-k'evine wî welatê Kenanêf, k'îjanî ku ez çawa milk' didime we û ez pê k'efikîyê belayê bînime serê mala welatê milk'ê weda, ³⁵hingê xweyê malê gerekê her'e guhê k'ahîn pêxe û bêjê: «Mala xweda ez çawa bêjî k'efikîyê k'ifş dikim». ³⁶K'ahîn e'mir ke ku malê vala kin, hê berî ku ew bik'eve malê ku k'efikîyê bibîne, wekî her tiştêd malda tişteke nepaqij h'esab nebe. Pey vê yekê'a k'ahîn bik'evê dîna xwe bide malê. ³⁷Heger ew dîna xwe bide k'efikê û bibîne, wekî k'efikê r'engê k'esk yan sorda xwe avîtîye dîwarêd malê k'ûrda çûne û ew ji r'ûyê dîwêr k'ûr k'ifş dikin, ³⁸hingê k'ahîn ji malê derk'eve li ber derê malê û h'eft r'oja malê k'ilît ke. ³⁹R'oja h'efta k'ahîn dîsa bê dîna xwe bidê, heger k'efik li dîwarêd wê malê bela bûye, ⁴⁰hingê k'ahîn e'mir ke, ku wan kevirêd k'efikê xwe avîtîyê derxin û bavêjine ji bajêr der cîkî ne paqij. ⁴¹Malê hindur'va her çar alîya bide t'er'işandinê û xwelîya t'er'işandî jî bir'êjine ji bajêr der cîkî ne paqij. ⁴²Paşê kevirne din hildin daynine dewsa wan kevira û xwelîke din hildin dîwêr sîwax kin.

⁴³Lê heger pey kevirderxistinê'a, malt'er'işandin û sîwaxkirinê'a k'efik dîsa xwe bavêje malê k'ifş be, ⁴⁴hingê k'ahîn bira bê dîna xwe bidê, heger k'efik li malê bela bûye, eva îdî k'efika ji hev hildanê ye malda, ew ne paqij e. ⁴⁵Gerekê ew mal bê xirabkirinê, kevirêd wê, darêd wê û h'emû xwelîya wê ji bajêr der bê derxistin û avîtinê cîkî ne paqij. ⁴⁶Û k'îjan jî wan r'ojêd ew mal k'ilît kirî bik'eve wê malê, h'eta êvarê ne paqij be. ⁴⁷Û k'îjan wê malêda r'adizê gerekê k'incêd xwe bişo, usa jî yê wê malêda nan dixwe gerekê k'incêd xwe bişo.

⁴⁸Lê gava k'ahîn bê dîna xwe bidê wekî pey malsîwaxkirinê'a k'efik li malê bela nebûye, hingê k'ahîn wê malê paqij e'lam ke, çimkî k'efik derbaz bûye. ⁴⁹Û bona paqijbûna wê malê,

k'ahîn du teyreda, dara erzê, r'îsê sorê gevez û zoxa hûsopê hilde, ⁵⁰teyredêkî ser ava ji ç'e'vkanîyêye derdana axînda serjêke. ⁵¹Dara erzê, zoxa hûsopê û r'îsê sorê gevez t'evî teyreda sax hilde, vana xûna wê teyreda serjêkirî û ava ç'e'vkanîyêda ke û h'eft cara li malê bir'eşîne. ⁵²Malê pê xûna teyreda serjêkirî, pê wê ava ç'e'vkanîyê û pê teyreda sax, t'evî dara erzê, zoxa hûsopê û r'îsê sorê gevez paqij ke. ⁵³Lê teyreda sax ji bajêr der deştêda ber'de, bona wê malê k'ewandinê bike û wê paqij be».

⁵⁴Ev e qanûna her p'izika k'otî û gewrêkê, ⁵⁵yan k'efikîya li ser k'inca yan li malê, ⁵⁶usa jî ya gilê, gir' û r'îşîya. ⁵⁷Ev e hînkirina bona qanûna ji k'otîbûn û k'efikîyê paqijbûnê yan ne paqijbûnê.

Qanûna nepaqijîya qalibê însên û paqijbûna wî

15 Xudan Mûsa û Harûnr'a xeberda û got: ²«T'evî zar'êd Îsraêl xebardin û bêjine wan: «Heger bedena yekî ser gemarê vebe, ev gemarjêçûyîna wî nepaqij e. ³Nepaqijîya wî dema gemarjêçûyîna wîda eva be: Gava ji bedena wî gemar jê her'e yan jî bedena wî ji gemarê bê bir'inê, eva nepaqijaya wî ye. ⁴Ew nivîna ku gemarjêçûyî bik'evê, ew nepaqij e, li ser çi tiştî jî ku r'ûnî ew nepaqij e. ⁵Ew kesê ku nivîna wî k'eve, gerekê k'incê xwe bişo û xwe jî pê avê bişo, h'eta êvarê nepaqij be. ⁶Ew kesê ku li ser wî tiştî r'ûnî, li ser k'îjanî gemarjêçûyî r'ûniştibe, ew gerekê k'incê xwe bişo û xwe jî pê avê bişo, h'eta êvarê nepaqij be. ⁷Ew kesê ku bedena gemarjêçûyî k'eve, ew gerekê k'incê xwe bişo û xwe jî pê avê bişo, h'eta êvarê nepaqij be. ⁸Heger gemarjêçûyî t'ûyî li ser kesekî paqij ke, ew gerekê k'incê xwe bişo û xwe jî pê avê bişo, h'eta êvarê nepaqij be. ⁹Ew zînê ku yê gemarjêçûyî li ser r'ûnî, ew nepaqij be. ¹⁰Ew kesê ku tiştêkî bin wî k'eve, h'eta êvarê nepaqij be û ew kesê wan tiştê hilde, ew gerekê k'incê xwe bişo û xwe jî pê avê bişo, h'eta êvarê nepaqij be. ¹¹Û ew kesê ku gemarjêçûyî destneşûştî lêk'eve, ew gerekê

k'incê xwe bişo û xwe jî pê avê bişo, h'eta êvarê nepaqij be. ¹²Ew derdana axîn, k'îjan ku gemarjêçûyî lêk'eve gerekê bê şkenandinê, lê derdana darîn gerekê pê avê bê şuştinê.

¹³Lê gava gemarjêçûyî ji gemarê xilaz be, ew gerekê bona paqijbûna xwe h'eft r'oja xwer'a bijmire, k'incêd xwe bişo û bedena xwe jî pê ava ç'e'vkanîyê bişo û wê bibe paqij.

¹⁴Û r'oja h'eyşta ew gerekê bona xwe du fatimoka yan jî du cûcûkêd kewa hilde li ber Xudan ber derê Konê Civînê bisekine û vana bide k'ahîn. ¹⁵K'ahîn ji van yekê bike dîyarîya paqijbûnê, yekê jî bike dîyarîya t'evayîşewatê û k'ahîn bona gemarjêçûyîna wî k'ewandinê bike li ber Xudan.

¹⁶Heger t'oximê mêrekî jê her'e, ew gerekê bedena xwe pêva pê avê bişo û h'eta êvarê ew nepaqij be. ¹⁷Û ew t'oximê jêçûyî çî k'incî yan çî ç'ermî k'eve, ew gerekê pê avê bê şuştinê û h'eta êvarê nepaqij be. ¹⁸Heger mêt serê xwe k'ulfetêr'a dayne û t'oxim jê her'e, ewana gerekê pê avê xwe bişon û h'eta êvarê ne paqij bin.

¹⁹Heger k'ulfetek pişta wê vebe û xûn jê her'e, gerekê h'eft r'oja ewa nava kirasada xwe xweyî ke û her kesê ku wê k'eve, h'eta êvarê ne paqij be. ²⁰H'emû wextê nava kirasada ewa li ser çî p'alde ew tişt ne paqij be û li ser çî tiştî jî ku r'ûnî, ew tişt ne paqij be. ²¹Her kesê ku nivîna wê k'eve, gerekê k'incê xwe bişo, xwe jî pê avê bişo û h'eta êvarê nepaqij be. ²²Û ew kesê ku li wî tiştî k'eve li ser çî ewa r'ûniştî ye, gerekê k'incê xwe bişo, xwe jî pê avê bişo û h'eta êvarê nepaqij be. ²³Ew kesê ku tişteki nivîna wê yan jî wî tiştî k'eve li ser çî ewa r'ûdinê, h'eta êvarê nepaqij be. ²⁴Heger mêt serê xwe wêr'a dayne, ew xwe dilewit'îne, h'eft r'oja ew nepaqij be û li ser çî nivînê ew p'alde ew nepaqij be.

²⁵Heger k'ulfetek ne wextê xweda gelek r'oja xûnê bibîne, yan jî ji çapê der kirasa bibîne, ew h'emû r'ojêd nepaqijaya wê gerekê mîna wan r'ojêd piştvebûna wê bin, ewa nepaqij e. ²⁶Li ser çî nivînê ew p'alde, di nava wan r'ojêd ku ew xûnê dibîne, mîna nivîna piştvebûna wê nepaqij be û li ser çî tiştî

ku ew r'ûnê, mîna nepaqijîya piştvebûna wê nepaqij be. ²⁷Û her kesê ku li wan tişta k'eve, wê nepaqij be, ew gerekê k'incê xwe bişo û xwe jî pê avê bişo, h'eta êvarê nepaqij be. ²⁸Lê gava ew ji gemarê bê bir'înê, hingê gerekê ewa h'eft r'oja xwer'a h'esab ke û paşê paqij bê h'esabê. ²⁹R'oja h'eyşta eva du fatimoka yan jî du cûcûkêd kewa xwer'a hilde û vana bîne cem k'ahîn li ber derê Konê Civînê. ³⁰K'ahîn yekê bike dîyarîya paqijbûnê û yekê jî bike dîyarîya t'evayîşewatê, k'ahîn k'ewandinê li ber Xudan bike bona paqijbûna ji gemara wê.

³¹Bi vî awayî zar'êd Îsraêl ji nepaqijaya wan xwey kin, wekî Konêf minî Şe'detîyêyî nava xweda neh'er'imînin, nava nepaqijaya xweda nemirin». ³²Ev e qanûna bona yê gemar jê diçe, usa jî bona nepaqijê ku t'oxim jê dertê ³³û nexweşa ku ser kirasa vedibe, mêr yan k'ulfeta gemar ji wan diçe û mêrê ku serê xwe t'evî k'ulfeta nepaqij datîne.

R'ojaf salêye k'ewandinê

16 Xudan pey mirina her du kur'êd Harûnr'a, yêd ku ber Xudan sekinîn û mirin, Mûsar'a xeberda. ²Xudan gote Mûsa: «Bêje birê xwe Harûn, ku her gav nek'eve cîyê pîroz pişt p'er'dê, li ber qalp'axê baxşandinêyî li ser sindoqê ku nemire. Çimkî ezê nava e'wrda li ser qalp'axê baxşandinê k'ifş bim. ³Awa pê çi Harûn dikare bik'eve di cîyê pîroz: Pê canegakî bona dîyarîyaf paqijbûnê û pê beranekî bona dîyarîya t'evayîşewatê. ⁴Kirasê k'itanîyî pîroz gerekê li xwe ke û hevalkirasê k'itanî li wî be, benpişta k'itanî bide pişta xwe û p'ap'axê k'itanî bide serê xwe. Evana k'incêd pîroz in, gerekê xwe pê avê bişo û paşê van k'inca li xwe ke. ⁵Û ji civîna zar'êd Îsraêl jî du nêrîya hilde bona dîyarîya paqijbûnê û beranekî jî bona dîyarîya t'evayîşewatê.

⁶Harûn wî canegayê dîyarîya paqijbûnê bona xwe bide û k'ewandinê bona xwe û mala xwe bike. ⁷Û du nêrîya hilde li ber Xudan li ber derê Konê Civînê bide sekinandinê. ⁸Hingê Harûn li ser wan her du nêrîya p'eşk bavêje, p'eşkekê bona

Xudan, yekê jî bona azaberdana* nêrî. ⁹Û Harûn wî nêrîyê ku bi p'eşkavîtinê Xudan'a k'et, bike dîyarîya paqijbûnê. ¹⁰Lê ew nêrîyê ku p'eşk jêr'a k'et bê azakirinê, wî li ber Xudan sax bide sekinandinê ku bi wî k'ewandin bê kirinê û wî aza ber'dî ber'îyê.

¹¹Û Harûn wî canegayê dîyarîya paqijbûnê bona xwe bide, k'ewandinê bona xwe û mala xwe bike û canegayê dîyarîya paqijbûna xwe serjêke. ¹²Paşê ji ser wê gorîgeha li ber Xudan agirdangê t'ijî k'ûra agir ke û du k'ulm t'ijî bixûraf bînxweşe hûrlêdayî ke, bibe pişt p'er'dê. ¹³Bixûrê li ber Xudan bike li ser wî agirî, hingê dûyê bixûrê wê li ser qalp'axê baxşandinêyî li ser devê Sindoqaf Şe'detîyê bigire, wekî ew nemire. ¹⁴Û xûna wî canegayî hilde pê t'ilîya xwe alîyê r'ohilatêva bir'eşîne li ser qalp'axê baxşandinê, h'eft cara pê t'ilîya xwe xûnê bir'eşîne li ber qalp'axê baxşandinê.

¹⁵Paşê nêrîyê dîyarîya paqijbûnê ji ber gunê cime'têva serjêke û xûna wî bibe pişt p'er'dê, pê xûna wî jî usa bike, çawa pê xûna canega kir, wê bir'eşîne li ser qalp'axê baxşandinê û li ber qalp'axê baxşandinê. ¹⁶Û cîyê pîroz ji nepaqijî û h'emû neheqîyêd gunêd zar'êd Îsraêl paqij ke. Aha jî gerekê ew bona Konê Civînê bike ku cem wan nava nepaqijaya wanda ye. ¹⁷T'u kes gerekê Konê Civînêda t'unebe, gava ew bona k'ewandinê bik'eve cîyê pîroz h'eta ku ew derê. Bi vî awayî ew xwe mala xwe û t'emamîya civîna Îsraêl paqij ke. ¹⁸Paşê derê ber gorîgeha li ber Xudan û bona wê k'ewandinê bike û ji xûna canegê û nêrî her çar alîyava stirûyêd gorîgehê xe ¹⁹û xûnê pê t'ilîya xwe h'eft cara bir'eşîne li ser gorîgehê û ji nepaqijayêd zar'êd Îsraêl wê paqij ke û pîroz ke.

²⁰Bona cîyê pîroz, Konê Civînê û gorîgehê ku k'ewandinê bike xilaz ke, peyr'a bira nêrîyê sax bîne, ²¹Harûn bira her du destêd xwe dayne li ser serê nêrîyê sax û li ser wîda h'emû

---

* 16:8 Vira û usa jî r'êza 10 û 26 da îbranîf xeber bi xeber nivîsar e: «azazêl» ku tê h'esabê çawa nêrî aza ber'dan yan jî hine zane dibêjin ku «Azazêl» ev navê cinekî bû ku li ber'îyêda dima.

bêolîtîyêd zar'êd Îsraêl, h'emû neheqîyêd wan, h'emû gunêd wanva bide r'ûyê xwe. Û vana bide li serê nêrî, bi destê merivekî k'ifşkirî bişîne ber'îyê. ²²Nêrî bira h'emû bêolîtîyêd wan li ser xwe bibe e'rdekî xikî-xwelî û ew nêrî li ber'îyê bê ber'dan.

²³Û pey vê yekêr'a Harûn bik'eve Konê Civînê, wan k'incêd k'itanî k'îjan ku ewî xwekirin k'ete cîyê pîroz, ji xwe bêxe û wan li wir bihêle. ²⁴Ew bedena xwe di cîkî pîroz pê avê bişo û k'incêd xwe li xwe ke, derk'eve dîyarîya xweye t'evayîşewatê û dîyarîya t'evayîşewatêye bona cime'tê bide, bi vî awayî bona xwe û cime'tê k'ewandinê bike. ²⁵Bezê dîyarîya paqijbûnê jî li ser gorîgehê bişewitîne. ²⁶Û ewê ku nêrîyê azadîyê dibe ber'dide, gerekê k'incê xwe bişo û bedena xwe jî pê avê bişo, paşê bik'eve zomê. ²⁷Lê wî canegayê bona dîyarîya paqijbûnê û nêrîyê bona dîyarîya paqijbûnê, xûna k'îjana bona k'ewandinê k'ete cîyê pîroz, gerekê vana ji zomê derxin û ç'ermêd wan, goştê wan û e'deba wan ser agir bişewitînin. ²⁸Ewê ku wan bişewitîne, gerekê k'incêd xwe bişo û bedena xwe jî pê avê bişo, paşê bik'eve zomê.

²⁹Bira ev yek wer'a bibe qeyde-qanûna h'eta-h'etayê, dehê meha h'eftada ta bin xwe bişkênin û t'u şixulî nekin, ne binelîyê welêt û nejî xerîbê ku nava weda dimîne. ³⁰Çimkî wê r'ojêf k'ahînê bona we k'ewandinê bike ku we paqij ke, wekî hûn ji h'emû gunêd xwe li ber Xudan paqij bin. ³¹Eva bona we mîna r'ih'etîya r'ojaf şemîya be, qeyde-qanûnê h'eta-h'etayê ye, nefsa xwe ta kin xwe bişkênin. ³²K'ewandinê gere ew serekk'ahîn bike, k'îjan ku hatîye r'ûnkirin û qewîn-qedîmkirinê, wekî dewsa bavê xwe k'ahîntîyê bike. Ew gere k'incêd k'itanî awa gotî k'incêd pîroz li xwe ke ³³û k'ewandinê bike bona cîyê herî pîroz, bona Konê Civînê û gorîgehê, usa jî bona k'ahîna û t'emamîya civîna mixulqetê. ³⁴Ev yeka bona we bibe qeyde-qanûna h'eta-h'etayê, salê carekê h'emû gunêd zar'êd Îsraêl bê k'ewandinê». Û Harûn usa kir, çawa ku Xudan e'mir li Mûsa kiribû.

Qanûna h'eywan serjêkirinê

17 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«T'evî Harûn, kur'êd wî û h'emû zar'êd Îsraêl xeber de û bêje wan, ku ew e ew tiştê ku Xudan e'mir kir û got: ³«heger ji mala Îsraêl kesek ga yan pêz yan bizinê zomêda serjêke, yan ji zomê der serjêke ⁴û neyne li ber derê Konê Civînê, li ber Konê Şe'detîya Xudan, ku Xudanr'a bike qurban, ew xûnê li ser wî merivî bê h'esabê, ewî xûn r'êtîye, ew meriva ji nava cime'ta xwe gerekê bê undakirinê. ⁵Ev yek bona wê yekê ye, ku zar'êd Îsraêl ew qurbanêd ku li çolê serjêdikin, Xudanr'a bînine li ber derê Konê Civînê cem k'ahîn, çawa dîyarîyêd heleqetîyê bona Xudan serjêkin. ⁶Û k'ahîn xûnê bir'eşîne li ser gorîgeha Xudane li ber derê Konê Civînê û bez jî bona bînxweşîyê Xudanr'a bişewitîne. ⁷Qurbanêd xwe jî ew îdî bira cinar'a nekin qurban, ku pey wan diçin bêe'silîyê dikin. Ev yeka nava nisilêd wanda bira bibe qeyde-qanûna h'eta-h'etayê».

⁸Û bêje wan: «heger yekî ji mala Îsraêl yan jî xerîbekî ku nava wanda dimîne dîyarîya t'evayîşewatê yan qurbanê bike ⁹û neyne li ber derê Konê Civînê ku Xudanr'a bide, ew meriva ji nava cime'ta xwe bê undakirinê.

Xûnxwarin qedexe ye

¹⁰Heger yekî ji mala Îsraêl, yan jî xerîbekî ku nava wanda dimîne xûna h'eywanekî bixwe, ezê berê xwe bidime ew kesê xûnxwar û wî ji nava cime'ta wî unda kim. ¹¹Çimkî e'mirê her bînberî xûnêda ye û min ew da we ku hûn pê wê li ser gorîgehê k'ewandinê bona e'mirê xwe bikin, çimkî xûn bona e'mir k'ewandinê dike. ¹²Lema min gote zar'êd Îsraêl: «Ji we t'u kes xûnê nexwe, usa jî xerîbê ku nava weda dimîne xûnê nexwe». ¹³Heger kesekî ji zar'êd Îsraêl, yan jî xerîbekî ku nava wanda dimîne nêç'îrêda h'eywanekî yan teyredeke ku tê xwarinê bigire, gerekê bihêle xûn jê her'e û pê xwelîyê xûnê binixême. ¹⁴Çimkî e'mirê her bînberî xûna

wî ye, xûna wî e'mirê wî ye. Lema min gote zar'êd Îsraêl: «Xûna t'u bînberî nexwin, çimkî xûna her bînberî e'mirê wî ye, k'ê ku bixwe wê bê undakirinê». ¹⁵Û ew kesê ku mirar yan de'vexwarî bixwe, heger binelî be yan xerîb, gerekê k'incêd xwe bişo, pê avê xwe bişo û h'eta êvarê nepaqij be, paşê paqij bê h'esabê. ¹⁶Lê heger ew k'incêd xwe neşo û xwe neşo, hingê ew gune dike stûyê xwe».

Heleqetîya cî-nivînêye necayîz

18 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«T'evî zar'êd Îsraêl'f xeber de û bêje wan: «Ez Xudan Xwedêyê we me. ³Mîna wan kirêd welatê Misirê, k'îjanîda ku hûn têda diman nekin, mîna wan kirêd welatê Kenanê, k'îjanî ku ezê we bibimê, nekin û li pey e'rf-e'detêd wan neçin. ⁴Qirarêd min biqedînin û qeyde-qanûnêd min xwey kin pê wan her'in, ez Xudan Xwedêyê we me. ⁵Qeyde-qanûn û qirarêd min xwey kin, ew merivê ku biqedîne bi wan wê bijî, ez Xudan im.

⁶T'u kes nêzîkî pismama xweye nêzîk nebe ku şerma wê veke, ez Xudan im. ⁷Şerma bavê xwe yan şerma dîya xwe venekî. Ewa dîya te ye şerma wê venekî. ⁸Şerma jinbava xwe venekî, ew şerma bavê te ye. ⁹Şerma xûşka xwe, qîza bavê xwe, yan qîza dîya xwe, heger malda bûyî be yan der-va şerma wan venekî. ¹⁰Şerma qîza kur'ê xwe, yan şerma qîza qîza xwe venekî, çimkî ew şerma te ye. ¹¹Şerma qîza jinbava xwe, ku ji bavê te bûye ew xûşka te ye, şerma wê venekî. ¹²Şerma met'a xwe venekî, çimkî ewa ji xûna bavê te ye. ¹³Şerma xatîya xwe venekî, çimkî ewa ji xûna dîya te ye. ¹⁴Şerma apê xwe venekî û nêzîkî jina wî nebî, ew jinapa te ye. ¹⁵Şerma bûka xwe venekî, ewa jina kur'ê te ye, şerma wê venekî. ¹⁶Şerma jinbira xwe venekî, ew şerma birê te ye. ¹⁷Şerma k'ulfetekê qîzêva venekî û qîza kur'ê wê yan qîza qîza wê nestînî ku şerma wan vekî, evana xûnek in, ev yeka k'irêtî ye. ¹⁸Xûşkekê neynî li ser xûşkê saxîya wêda şerma wê vekî, bikî hêwî.

¹⁹Nêzîkî k'ulfetê nebî ku şerma wê dema nepaqijaya wêda vekî, gava li ser kirasa vedibe. ²⁰Serê xwe jina t'u kesîr'a daneynî ku t'evî wê bih'er'imî. ²¹Zar'êd xwe t'u car Molox-r'a * nekin qurban, navê Xwedêyê xwe bêhurmet nekin. Ez Xudan im. ²²Serê xwe qisimê mêrar'a daneynî çawa mîna qisimê jinê, ev yek k'irêtî ye. ²³Serê xwe t'u h'eywanêr'a daneynî ku t'evî wê bih'er'imî û k'ulfet t'u car xwe nede li ber h'eywên ku h'eywan lêk'eve, ev yek k'irêtî ye.

²⁴Pê t'u tiştêkî ji van xwe neh'er'imînin, çimkî pê van h'emû tişta wan mileta xwe h'er'imandine, k'îjana ku ezê ber'dimê wan ji ber we r'aqetînim. ²⁵E'rd h'er'imî, ezê bela wî bînime serê wî, e'rdê jî me'dê xwe ji binelîyêd xwe li hev xist. ²⁶Lê hûn qeyde-qanûn û qirarêd min xwey kin û ji van k'irêtîya t'u tiştî nekin, ne yê binelî, ne jî xerîbê ku nava weda dimîne. ²⁷Çimkî berî we, wan merivêd wî welatî ev h'emû h'eramî kirin û welat h'er'imî. ²⁸Nebe ku welat me'dê xwe ji we jî li hev xe, gava hûn wî bih'er'imînin, çawa berî we me'dê wî ji wan mileta lihev k'et. ²⁹Çimkî k'î ku ji van h'emû k'irêtîya yekî bike, xweyê van kira gerekê ji nava cime'ta xwe unda be. ³⁰Awa t'emîyêd min xwey kin, wekî wan e'detêd k'irête ku berî we hatine kirinê hûn nekin û pê wan neh'er'imin. Ez Xudan Xwedêyê we me».

Qeyde-qanûnêd heqî û pîrozîyê

19 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«T'evî t'emamîya civîna zar'êd Îsraêl xeber de û bêje wan: «Pîroz bin, çimkî ez Xudan Xwedêyê we pîroz im. ³Ji we her kes qedirê dê û bavê xwe bigire û r'ih'etîya şemîyêd min xwey kin, ez Xudan Xwedêyê we me. ⁴Li p'ûta veneger'in û xwer'a xwedêyêd r'okirî çenekin, ez Xudan Xwedêyê we me.

⁵Gava hûn Xudan'a dîyarîya^f heleqetîyê bidin, usa bidin ku bê qebûlkirinê. ⁶Wê r'oja ku we dîyarî da û r'ojtira dinda gerekê ew bê

* 18:21 «Molox» navê xwedêyê kenanîya bû.

xwarinê û çî jî ma r'oja sisîya ew gerekê bê şewitandinê. ⁷Lê heger r'oja sisîya ji wê bê xwarinê ew h'eramî ye, nayê qebûlkirinê. ⁸K'î ku ji wê bixwe, ew gune dike stûyê xwe, çimkî ew tiştêd Xudane pîroz dih'er'imîne, ew kesa ji nava cime'ta xwe gerekê bê undakirinê.

⁹Gava hûn zevîya xwe bidirûn, devê zevîyê h'eta xilazîyê neditrîyî û simbilêd ji zevîya te k'etî berev nekî. ¹⁰Tirîyêd xwe ku diçînî paşin nekî, tirîyêd ji destê te k'etî hilnede, wana yê k'esîb û xerîbr'a bihêle, ez Xudan Xwedêyê we me. ¹¹Dizîyê nekin, derewa nekin û hevdu nexapînin. ¹²Pê navê min derew sond nexwin û navê Xwedê xwe bêhurmet nekin. Ez Xudan im.

¹³Dilê kesekî neêşînî û t'alan nekî, heqê xebata p'aleyê te h'eta sibehê li cem te nemîne. ¹⁴Nifir'a li yê ker' nekî, tiştêkî nedî li ber nigê yê kor, lê ji Xwedêyê xwe bitirse. Ez Xudan im. ¹⁵Dîwanêda ner'astîyê nekin, pişta belengaza negirin ne jî qedir li yê mezin bikin, r'ast li ser îşê wanda binihêr'in. ¹⁶Nava cime'ta xweda buxdanbîyê nekî, nebî bayîsê serê hevalê xwe. Ez Xudan im.

¹⁷Dilê xweda nejenî birê xwe, hevalê xwe hilêyî, ku gunê wî tu nek'îşînî. ¹⁸H'eyfê hilnedî û k'înê zar'êd cime'ta xwer'a nejoyî, lê hevalê xwe weke xwe h'iz bikî. Ez Xudan im.

¹⁹Qeyde-qanûnêd min xwey kin, h'eywanekî xwe t'evî h'eywanekî cûr'ekî mayîn nedî kelkirinê, zevîya xwe du cûr'e t'oxim ner'eşînî, k'inca bi du cûr'e t'êla çêkirî xwe neke.

²⁰Heger yek serê xwe k'ulfetê xulamoka merivekîr'a dayne ku yekîr'a nişankirî be, ya ku hela hê nehatîye k'ir'înê yan azadî jêr'a nehatîye dayînê, gerekê her du jî bêne cezakirinê, lê mirin ji wan'r'a nakêve, çimkî k'ulfet ne aza bû. ²¹Û mêr bira dîyarîya^f ji bervadayîna xwe beranekî Xudan'r'a bîne li ber derê Konê Civînê^f. ²²K'ahîn bona wî pê beranê dîyarîya ji bervadayînê li ber Xudan bona gunê wîyî kirî k'ewandinê bike û gunê wîyî kirî wê lê bê baxşandinê.

²³Gava ku hûn bik'evine wî welatê Kenanê û her cûr'e darêd xweyîber daç'ikînin, berêd wan nepaqij* h'esab kin.

---

* 19:23 Îbranîf xeber bi xeber «ne sinetkirî» e, ku tê fe'mkirinê hê ne hazir e ku bona Xwedê çawa dîyarî bê dayînê.

Sê sala gerekê ew ber bona we nepaqij h'esab bin û ew neyêne xwarinê. ²⁴Lê sala çara h'emû berê wan dara pîroz h'esab kin û bona pesindayîna Xudan bidin. ²⁵Sala pêncâ hûn paşê dikarin berê wan bixwin. Bi vî awayî berê darêd wê li we zêde bin. Ez Xudan Xwedêyê we me.

²⁶T'u tiştî xûnêva nexwin. R'e'mildarîyê yan pîresêrtîyê nekin. ²⁷P'or'ê dora serê xwe kur' neke û serê r'ûdana xwe nebir'e. ²⁸Bona mirî birîna li ser xwe çê nekin û nivîsarêd k'utayî li xwe dernexin. Ez Xudan im.

²⁹Qîza xwe neh'er'imînî, wê bona p'ût nedî qavîyê*, wekî welat qavîyê neke û k'irêtîyêva t'ijî nebe. ³⁰R'ih'etîya şemîyêd min xwey kin, qedirê pîrozgeha min bigirin, ez Xudan im.

³¹Neçîne cem yêd gazî r'uh'a dikin û ji micêwirê* cina ne-pirsîn, ku ji wan hûn neh'er'imin. Ez Xudan Xwedêyê we me.

³²Li ber yê p'or'sipî r'abe û qedirê e'mirê mezin bigire, ji Xwedêyê xwe bitirse. Ez Xudan im.

³³Heger xerîbek e'rdê weda cî-war be bimîne, tengasîyê nedine wî. ³⁴Xerîbê ku nava weda bimîne bona we bira mîna binelîyê welatê we be, weke xwe wî h'iz bikî, çimkî hûn jî welatê Misirêda xerîbîyêda bûne. Ez Xudan Xwedêyê we me.

³⁵Dîwankirinêda neheqîyê nekin, ne çapê, ne mêzînê ne jî pîvanêda. ³⁶Bira mêzîna we r'ast be, kevirê mêzînê r'ast, koda* we r'ast, cêr'ê** we r'ast be. Ez Xudan Xwedêyê we me, yê ku hûn ji welatê Misirê derxistin. ³⁷H'emû qeyde-qanûnêd min û qirarêd min xwey kin û wan biqedînin. Ez Xudan im»».

---

* 19:29 «Qavîya p'ût» ev in yêd ku heqê qavîya xwe danîn ocaxa p'ût, bi vê kirina xwe ocaxa p'ûtada h'elal dihatine h'esabê, çimkî bi qavîya xwe k'ar didane ocaxa p'ûta. Qedirê yêd aha ocaxêd p'ûtada gelekî bilind bû.

* 19:31 Awa gotî k'oç'ektî û r'e'mildarîya ne ji Xudan.

* 19:36 Îbranî xeber bi xeber: «Êfa». Êfa derdanekî 10 lîtirê bû.

** 19:36 Îbranî xeber bi xeber: «hîn». Hîn cêr'ekî 4 lîtirê bû.

Belayêd p'ûtp'aristîyê

20 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«Usa jî bêje zar'êd Îsraêl: «K'î ji zar'êd Îsraêl yan jî xerîbekî nava Îsraêlda ku dimîne zar'a xwe Moloxr'a bike qurban, ew gerekê e'se bê kuştinê, cime'ta wî welatî ewî bide li ber kevira. ³Ezê berê xwe bidime li wî merivî û ewî ji nava cime'ta wî bidime undakirinê, çimkî ewî ji zar'êd xwe dane Molox, wekî Pîrozgeha min bih'er'imîne û navê minî pîroz bêhurmet ke. ⁴Lê gava ew meriva ji zar'êd xwe bide Molox û cime'ta wî welatî ç'e'vê xwe bigire wekî wî nekujin, ⁵hingê ezê berê xwe bidime li wî merivî û mala wî, ewî û wan merivêd ku li pey wî diçin ku t'evî Molox bêe'silîyê bikin ji nav cime'ta wan bidime undakirinê.

R'uh'gazîkirin û micêwirê cina

⁶Û ewê ku xwe li yê gazî r'uh'a dike û micêwirê cina bigire ku r'îya wanda her'e bêe'silîyê bike, ezê berê xwe bidime wî, ewî ji nava cime'ta wî bidime undakirinê. ⁷Awa xwe pîroz kin û pîroz bin, çimkî ez Xudan Xwedêyê we me. ⁸Qeyde-qanûnêd min xwey kin û biqedînin, çimkî ez Xudan im pîrozkirê we. ⁹Ewê ku nifir'a dê û bavê xwe bike, e'se ew gerekê bê kuştinê. Ewî nifir' li dê û bavê xwe kirine, xûna wî li serê wî be.

Zinêk'arî

¹⁰Ewê ku dest bavêje k'ulfeteke mêrkirî, yan jî dest bavêje jina yekî, e'se ew gerekê bê kuştinê, yê kirî jî ya kirî jî. ¹¹Û ewê ku serê xwe jinbava xwer'a dayne, ewî şerma bavê xwe vekir, e'se ew her du jî gerekê bêne kuştinê, xûna wan li serê wan be. ¹²Heger yek serê xwe bûka xwer'a dayne, e'se her du jî gerekê bêne kuştinê, vana k'irêtî kirîye, xûna wan li serê wan be. ¹³Heger yek çawa t'evî k'ulfetê serê xwe mêrekîr'a dayne, her duya jî k'irêtî kirîye, e'se gerekê bêne kuştinê, xûna wan li serê wan be. ¹⁴Heger yek jinekê bistîne û dê jî pêr'a, eva bêolîtî ye, ewî jî wana jî agir berdinê

bişewitînin, ku nava weda bêolîtî t'unebe. ¹⁵Heger yek serê xwe h'eywênr'a dayne, e'se ew gerekê bê kuştinê, h'eywan jî geveer kî. ¹⁶Heger jinek xwe bide li ber h'eywanekî ku ew li wê k'ewe, jinê jî h'eywan jî bikujî, e'se ewana gerekê bêne kuştinê, xûna wan li serê wan be.

¹⁷Heger yek xûşka xwe bistîne, awa gotî qîza bavê xwe, yan jî qîza dîya xwe, ewî ku şerma wê dîtîye, ewê jî şerma wî, ev yek k'irêtî ye, evana ji ber ç'e'vê cime'ta xwe gerekê bêne undakirinê. Ewî ku şerma xûşka xwe vekir, gerekê ew gunê xwe bik'işîne. ¹⁸Heger yek dema nexweşîya k'ulfetê serê xwe wêr'a dayne, şerma wê veke, ew wê li ser kirasa vedike, jin jî xwe li ser kirasa vedike, ev her du jî gerekê ji nava cime'ta xwe bêne undakirinê. ¹⁹Şerma xatîya xwe, yan şerma met'a xwe venekî, k'ê vê yekê bike ew neferê xwe te'zî dike, gunê xwe ew gerekê bik'işînin. ²⁰Heger yek serê xwe jinapa xwer'a dayne, ewî şerma apê xwe vekir, ew gerekê gunê xwe bik'işînin û wê bêzur'et bimirin. ²¹Heger yek jina birê xwe bistîne, eva k'irêtî ye, ew şerma birê xwe vedike, ewê bêzur'et bin.

T'emîya pîrozbûnê

²²H'emû qeyde-qanûn û qirarêd min xwey kin û wan biqedînin, wekî ew e'rdê ku ez we dibim ku ser bijîn me'dê xwe li we lihev nexe. ²³Û pey qeyde-qanûnêd wan mileta neçin, k'îjana ezê ber'dimê wan ji we r'aqetînim, çimkî vana ev h'emû tişt kirin û ez ji wan zivêr bûm. ²⁴Û min wer'a got: «Hûnê li welatê wan war bin, ezê wî çawa milk' bidime we, welatekî ku şîr û hingiv jê dik'işe». Ez Xudan Xwedêyê we me ku min hûn ji h'emû mileta başqe kirin. ²⁵Awa firqîyê bikine nava h'eywanêd h'elal û ne h'elal û nava teyredêd ne h'elal û h'elal û xwe pê h'eywên yan teyreda, yan jî pê wan h'emû şûlikîyêd e'rdê neh'er'imînin, k'îjan ku min bona we çawa ne paqij başqe kirin. ²⁶Hûn bona min pîroz bin, çimkî ez Xudan pîroz im, min hûn ji nava mileta başqe kirin, ku hûn p'ara min bin.

²⁷Mêr yan jin, heger gazî r'uh'a ke yan micêwirtîya cin bike, e'se gerekê bêne kuştinê, wan bidine ber kevira, xûna wan li serê wan be».

Qanûna k'ahîntîyê

21 Xudan gote Mûsa: «T'evî k'ahînêd, kur'êd Harûn xeber de û bêje wan: «Bira ji wan t'u kes mirîyê miletê xwe nek'eve û xwe neh'er'imîne, ²pêştirî neferê mala xwe, awa gotî dê û bavê xwe, kur' û qîzêd xwe û birê xwe, ³usa jî xûşka xweye nemêrkirîye cem xwe, ew dikare bona wan van k'eve û xwe ne paqij ke. ⁴Ew gere xwe neh'er'imîne, awa gotî destê xwe nede cinyazê pismamtîya xweye alîyê h'al-zewacêda ku nepaqij derê. ⁵K'ahîn bira p'or'ê serê xwe belek-belekî kur' nekin, serê r'ûdana xwe nebir'in û li ser xwe dexma çê nekin. ⁶Gerekê bona Xwedêyê xwe pîroz bin û navê Xwedêyê xwe bêhurmet nekin, çimkî k'ahîn dîyarîyêd Xudane şewatê, nanê Xwedêyê xwe didin, lema jî ewana gerekê pîroz bin. ⁷Ew gerekê k'ulfeta qav yan bê namûs nestînin, yan jî ya mêrber'dayî, çimkî ewana pîrozê Xwedêyê xwe ne. ⁸Cime't k'ahîna pîroz h'esab ke, çimkî ew nanê Xwedêyê we dide, ew bona we bira pîroz be, çimkî ez pîroz im, Xudanê ku we pîroz dike. ⁹Heger qîzeke k'ahînekî qavîyê bike bih'er'ime, ew bavê xwe dih'er'imîne, gerekê agir berdine wê bişewitînin.

¹⁰Lê serekk'ahînêf nava birayêd xweda, li ser serê k'îjanîda r'ûnê r'ûnkirinê hatîye r'êtinê û qewîn-qedîmkirinê ku k'incêd pîroz li xwe ke, ew gerekê p'or'ê xwe ser xweda neyne û k'incêd xw□e neqelêşe. ¹¹Ew gerekê nêzîkî t'u mirîyî nebe, h'eta nêzîkî cinyazê dê û bavê xwe jî nebe, ku xwe neh'er'imîne. ¹²Ew gerekê ji Pîrozgehê neqete û Pîrozgeha Xwedêyê xwe neh'er'imîne, çimkî r'ûnê Xwedêyî bona bijartinê li ser wî ye. Ez Xudan im. ¹³Ew gerekê qîzeke bik'ir bistîne. ¹⁴Jinebîyê, mêrber'dayê yan ya bênamûs yan qav nestîne. Lê ji qebîla xwe qîzeke bik'ir bistîne. ¹⁵Îzina wî t'une ku ew r'ik'inyata xwe nava cime'ta xweda bih'er'imîne, çimkî ez Xudan im, yê ku wî pîroz dikim».

¹⁶Xudan Mûsar'a xeberda û got: ¹⁷«T'evî Harûn xeber de û bêjê: «Ji r'ik'inyata te heger kesek nava nisilêd xweda qusûreke wî hebe, bira nêzîk nebe ku nanê Xudanê xwe bide. ¹⁸Ew kesê ku qusûra wî hebe, heger kor be, yan bikule, yan e'blû, yan bêcûr'e ¹⁹yan yê nigşkestî, yan destşkestî, ²⁰yan kûzîk, yan bocî, yan ç'e'vşêlû, yan gur'î, yan r'îşî, yan t'aqur'î be. ²¹Ji r'ik'inyata Harûnê k'ahîn, qusûra k'îjanî ku hebe, t'u kes nêzîk nebe ku dîyarîyêd Xudane şewatê bide. Qusûra wî ku heye bira ew nêzîk nebe ku nanê Xudanê xwe bide. ²²Nanê Xwedêyê xwe ew dikare ji tiştê here pîroz û ji tiştê pîroz bixwe. ²³Lê t'enê nêzîkî p'er'dê nebe û gorîgehêf nek'eve, qusûra wî ku heye, ew gerekê tiştêd mine pîroz neh'er'imînin, çimkî ez Xudan im, yê ku wan pîroz dikim»». ²⁴Mûsa aha gote Harûn, kur'êd wî û h'emû zar'êd Îsraêl.

Qeyde-qanûnêd qurbana

22 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²«Bêje Harûn û kur'êd wî, ku ewana ji wan dîyarîyêd pîroze ku zar'êd Îsraêl minr'a didin, h'evza xwe bikin, ku k'ahîn navê minî pîroz nedine bêhurmetkirinê. Ez Xudan im. ³Bêje wan: «Nava t'emamîya nisilêd weda, ew kesê nava r'ik'inyata weda, k'îjan ku nava nepaqijaya xweda nêzîkî wan tiştêd pîroz be, yêd ku zar'êd Îsraêl Xudanr'a dîyarî didin, ew kes gerekê li ber ç'e'vê min bê undakirinê. Ez Xudan im. ⁴K'îjan ku ji r'ik'inyata Harûn k'otîf be, yan gemar jê her'e, ew gerekê ji tiştêd pîroz nexwe h'eta ku paqij be. Lê ewê ku tiştêkî k'eve, k'îjan ku ji mirî her'imîye, yan jî yekî ku t'oximê wî jê çûyî k'eve, ⁵yan şûlikekî k'eve, k'îjan ku wî dih'er'imîne, yan merîkî k'eve biher'ime, yê ku tiştêkîda nava nepaqijayêda ye, ⁶ew merivê ku van tiştê k'eve h'eta êvarê ew nepaqij h'esab be û ji tiştêd pîroz jî nexwe h'eta ku xwe pê avê neşo. ⁷Lê gava r'o her'e ava, hingê ew paqij bê h'esabê û paşê ji tiştêd pîroz bixwe, çimkî ew nanê wî ye. ⁸Ew mirar yan de've xwarî gerekê nexwe, ku bi wan neh'er'ime. Ez Xudan im. ⁹Bira t'emîyêd

min xwey kin wekî gune li ser xweda neynin, neh'er'imin û nemirin. Ez Xudan im, yê ku wan pîroz dikim.

¹⁰T'u kes pêştirî k'ahîna ji tiştê pîroz gerekê nexwe, mêvanê k'ahîn û p'aleyê wî jî ji tiştê pîroz gerekê nexwin. ¹¹Lê ew kesê ku k'ahîn pê p'erê xwe k'ir'îye û yê mala wîda bûye evana dikarin nanê wî bixwin. ¹²Lê heger qîza k'ahîn yekî ne ji mala k'ahîna standîye, ewa ji dîyarîyêd pîroz gerekê nexwe. ¹³Lê gava qîza k'ahîn jinebî yan mêrber'dayî û bêzur'et li ser mala bavê xweda vege'îyayî be, hingê ew mîna qîztîya xwe ji nanê bavê xwe dikare bixwe. Lê belê yê ne ji mala k'ahîna gerekê nexwe. ¹⁴Lê heger yek bê h'emdê xwe ji tiştêd pîroz bixwe, hingê gerekê p'areke pêncê li ser wan tiştêd pîrozda zêdeke û bide k'ahîn. ¹⁵K'ahîn dîyarîyêd zar'êd Îsraêla pîroz ku Xudanr'a didin gerekê neh'er'imînin, ¹⁶nebe ku zar'êd Îsraêl tiştêd pîroz bixwin gune bikine stûyê xwe, çimkî ez Xudan im, yê ku wan pîroz dikim».

Qurban gerekê bêqusûr be

¹⁷Xudan Mûsar'a xeberda û got: ¹⁸«T'evî Harûn, kur'êd wî û h'emû zar'êd Îsraêl xeber de û wanr'a bêje: «Gava kesek ji mala Îsraêl yan xerîbekî nava Îsraêlda ku dimîne, ji ber sozdayînekêva yan bi r'ezedilîya xwe qurbanê Xudanr'a bide çawa dîyarîya t'evayîşewatê, ¹⁹bona ku bê qebûlkinê ew qurban gerekê nêr û bêqusûr bin, pez-dewar yan nêrî bin. ²⁰T'u tiştê bi qusûr nekine qurban, çimkî ew nayê qebûlkinê.

²¹Kê dewarekê yan pezekê ji ber sozdayînekêva yan bi r'ezedilîya xwe Xudanr'a dîyarîya heleqetîyê bide, ew gerekê bêqusûr be, wekî bê qebûlkinê, t'u qusûr gerekê li ser wê t'unebe. ²²Kor, yan seqet, yan dexme, yan gilê, yan gur'î, yan k'os, yêd ha Xudanr'a neynin, ji van nekine dîyarîya şewatê Xudanr'a, daneynine li ser gorîgehê. ²³Lê dewar yan berxa ku li ser wan tişteki kêm yan zêde hebe, dikarî çawa p'êşkêşa r'ezedilîyê bidî, lê bona sozdayîne ew nayê qebûlkinê. ²⁴H'eywanê batîlêdayî, yan h'incir'andî, yan

qelişî, yan jêkirî Xudanr'a nedin, welatê xweda vê yekê nekin. ²⁵ Û ji destê xerîba jî ji van h'emû h'eywana çawa xurek Xudanê xwer'a pêşkêş nedin, çimkî wanda kêmasî û qusûr heye, evana nayêne qebûlkinê».

²⁶ Xudan Mûsar'a xeberda û got: ²⁷ «Gava golik, yan berx, yan kar bibin, h'eft r'oja bira ew li ber makê xwe bin û r'oja h'eysta û peyr'a wê bona dîyarîya şewatê Xudanr'a bêne qebûlkinê. ²⁸ Ç'êlekê t'evî golika wê yan mîyê t'evî berxa wê, her duya t'evayî r'ojekêda serjê nekin. ²⁹ Gava hûn dîyarîya r'azîdarîyê bidin, bi vî awayî gerekê bidin, wekî ji we bê qebûlkinê. ³⁰ Wê r'ojêda ew gerekê bê xwarinê, h'eta serê sibê ji wê nehêlin. Ez Xudan im. ³¹ Û t'emîyêd min xweyî kin û wan biqedînin. Ez Xudan im. ³² Navê minî pîroz bêhurmet nekin, wekî ez nava zar'êd Îsraêlda pîroz bim. Ez Xudan im, yê ku we pîroz dikim. ³³ Min hûn ji Misirê derxistin, ku bibime Xwedêyê we. Ez Xudan im».

Cejinêd Xudan

23 Xudan Mûsar'a xeberda û got: ² «T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje wan: «Ev in ew cejinêd Xudan, k'îjanêd ku hûnê h'esab kin çawa civînêd pîroz, ev in cejinêd min. ³ Şeş r'oja dikarin şixul bikin, lê r'oja h'efta şemîya r'ih'etîyê ye, civîna pîroz e, t'u şixulî nekin, eva şemîya r'ih'etîyê ye bona Xudan h'emû cî-warêd weda.

Cejinaf Nanê Şkeva

⁴ Evana ne cejinêd Xudan, k'îjana ku hûnê wextê wanda derbaz kin. ⁵ Çardehê meha yekê berê êvarê Cejinaf Xudane Derbazbûnê ye. ⁶ Û hema panzdehê wê mehê jî Cejina Xudane Nanê Şkeva ye. H'eft r'oja gerekê hûn nanê şkeva bixwin. ⁷ R'oja pêşin wer'a civîna pîroz be, t'u şixulê xebatê nekin. ⁸ H'eft r'oja dîyarîyêd şewatê Xudanr'a bidin, r'oja h'efta dîsa wer'a civîna pîroz be, t'u şixulê xebatê nekin».

Cejina Berê Pêşin

⁹Xudan Mûsar'a xeberda û gotê: ¹⁰«T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje wan: «Gava hûn bik'evine wî welatî, k'îjanî ku ezê bidime we û hûn e'rdê wî bidirûn, gur'zê dirûnêyî e'wlin bînine cem k'ahînf. ¹¹Ew gerekê wî gur'zî li ber Xudan bih'ejîne, ku ew bona we bê qebûlkinê. K'ahîne evî gur'zî r'oja pey şemîyêr'a bih'ejîne. ¹²Û r'oja ku gur'zê xwe bih'ejînin, gerekê berxekî yeksalîyî bêqusûr jî bona dîyarîyaf t'evayîşewatê Xudanr'a bidin. ¹³Û usa jî t'evî berxê, ji dehe p'ara du p'arê êfayê* arê xasî r'ûnda stirayî, çawa dîyarîya şewatêye bînxweş Xudanr'a bidin û dîyarîyaf wêye serdakirinê jî p'areke hînê** şerav be. ¹⁴H'eta wê r'oja ku hûn dîyarîyêd xwe didine Xudanê xwe, nan yan qeynok, yan genimê simbilada nexwin. Ev yeka nava nisilêd we û cî-warêd weda qeyde-qanûna h'eta-h'etayê be.

Cejina^f H'eftîya

¹⁵Pey r'oja şemîyêr'a, gava we gur'zê dîyarîyaf h'ejandinê anî, xwer'a h'eft h'eftîêd t'am h'esab kin. ¹⁶H'eta r'oja pey her h'eft h'eftîyar'a pêncî r'oji h'esab kin û dîyarîya nanîye nû Xudanr'a bînin. ¹⁷Ji cî-warêd xwe bona dîyarîya h'ejandinê du nana bînin, ew gerekê ji arê xasî ji dehe p'ara du p'arêd êfayê* hilatî û pijandî be, eva berê pêşin e bona Xudan. ¹⁸T'evî wî nanî h'eft berxêd yeksalîye bêqusûr, canegakî û du berana jî çawa dîyarîya t'evayîşewatê, t'evî dîyarîyêd wane nanî û dîyarîyêd wane serdakirinê Xudanr'a bidin. Evê Xudanr'a bibe dîyarîya şewatê ye bînxweş. ¹⁹Bona dîyarîya ji ber gunava ji bizina nêrîkî û bona dîyarîya heleqetîyê du berxêd yeksalî bidin. ²⁰K'ahîn t'evî nanê berê bêşin bona

---

* 23:13 «Ji dehe p'ara du p'arê êfayê» qasî du lîtirî ye.

** 23:13 «P'areke hînê» qasî lîtîrekî ye.

* 23:17 «Ji dehe p'ara du p'arêd êfayê» qasî du lîtirî ye.

dîyarîya h'ejandinê du berxa li ber Xudan bide, evanayê Xudan'a pîroz bin, bona k'ahîn bin. ²¹Hema xût wê r'ojê e'lam kin, ku wer'a bibe r'oja civîna pîroz, t'u şixulî nekin, bira ev yeka nava cî-warêd we û nisilêd weda bibe qeyde-qanûna h'eta-h'etayê. ²²Gava hûn nanê welatê xwe bidirûn, dema dirûnê devê zevîyê h'eta xilazîyê neditûyî û simbilêd dirûye k'etî t'op nekî, vana yê k'esîb û yê xerîbr'a bihêlî. Ez Xudan Xwedêyê we me».

Cejinaf Bor'îya

²³Xudan Mûsar'a xeberda û gotê: ²⁴«Zar'êd Îsraêl'a xeber de û bêje wan: «Yekê meha h'efta wer'a bibe r'oja r'ih'etîyê, civîna pîroze bona r'oja bîranîna dengê bor'îyê. ²⁵T'u şixulî nekin, lê belê dîyarîya şewatê Xudan'a bînin».

Cejinaf R'oja K'ewandinê

²⁶Xudan Mûsar'a xeberda û gotê: ²⁷«Dehê vê meha h'efta jî r'oja k'ewandinê be, bira wer'a bibe civîna pîroz, xwe bişkênin ta bin û Xudan'a dîyarîya şewatê bînin. ²⁸Wê r'ojêda t'u şixulî nekin, çimkî ev r'oj bona we r'oja gunek'ewandinê ye, wekî hûn gunêd xwe li ber Xudan Xwedêyê xwe bik'ewînin. ²⁹Lê ewê ku wê r'ojê xwe neşkêne ta nebe, ji nava cime'ta xwe gerekê bê r'aqetandinê. ³⁰Lê heger kesek wê r'ojêda şixulekî bike, wî kesî ezê ji nava cime'ta wî bidime undakirinê. ³¹T'u şixulî nekin, bira ev yeka nava nisilêd we û cî-warêd weda bibe qeyde-qanûna h'eta-h'etayê. ³²Ev yeka bona we mîna şemîya r'ih'etîyê be, hûn gerekê êvara nehê mehê xwe bişkênin ta bin, ji wê êvarê h'eta êvara din r'ih'etîya şemîya xwe xwey kin».

Cejinaf H'olikêkirinê

³³Xudan Mûsar'a xeberda û gotê: ³⁴«T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje wan: «Panzdehê vê meha h'eftada, h'eft r'oja Cejina H'olikaye bona Xudan. ³⁵R'oja pêşin civîna pîroz be, t'u şixulî gerekê nekin. ³⁶Nava van h'eft r'ojada dîyarîya şewatê

bidine Xudan, r'oja h'eyšta wer'a civîna pîroz be û Xudanr'a dîyarîya şewatê bînin. Eva civîna e'zîz e, t'u şixulî nekin.

³⁷Evana ne ew cejinêd Xudan, k'îjana ku gerekê hûn civînêd pîroz h'esab kin, wekî Xudanr'a dîyarîyê şewatê, dîyarîyê t'evayîşewatê, dîyarîyê nanî, qurban û dîyarîyê serdakirinê ku her yek r'ojê wanda bêne dayînê, ³⁸pêştirî şemîyêd Xudan, pêştirî h'edîyêd we, pêştirî h'emû sozdayînêd we, pêştirî wan h'emû dîyarîyêd weye r'ezedilîyê ku hûnê bidine Xudan. ³⁹Usa jî panzdehê meha h'efta, gava hûn deremetêd e'rdê t'op kin, h'eft r'oja cejina Xudan derbaz kin, r'oja e'wlin û r'oja h'eyšta r'ojêd r'ih'etîyê bin. ⁴⁰R'oja e'wlin xwer'a berêd darêd r'ind, ç'iqlê darêd xurma, ç'iqlê darêd belgsix û ç'iqlê darêd bîyêye devê ava hildin û h'eft r'oja li ber Xudan Xwedêyê xwe şa bin. ⁴¹Evê cejinê salêda h'eft r'oja Xudanr'a derbaz kin. Eva nava nisilêd weda qeyde-qanûna h'eta-h'etayê be. Meha h'eftada gerekê vê cejinê derbaz kin. ⁴²H'eft r'oja gerekê h'olikada bimînin, her binelîyê Îsraêlê gerekê h'olikada bimîne, ⁴³wekî nisilêd we bizanibin, gava ku min zar'êd Îsraêl ji Misirê derxistin, ew h'olikada cî-war kirin. Ez Xudan Xwedêyê we me».

⁴⁴Mûsa aha cejinêd Xudan zar'êd Îsraêlva e'yan kirin.

Xemkirina bona r'ûnê ç'irê û nanêf Xwedêr'a dayî

24 Xudan Mûsar'a xeberda û gotê: ²«T'emîyê bide zar'êd Îsraêl, wekî ter'a bona r'onayê bizirê lêdayîyî paqij bînin, ku ç'ira t'imê bişxule. ³Harûn gerekê Konê Civînêda, alîyê p'er'da şe'detîyê der, ç'irê saz ke, ji êvarda h'eta sibehê li ber Xudan t'imê bişxulîne. Eva nava nisilêd weda qeyde-qanûna h'eta-h'etayê be. ⁴Ç'irê gerekê li ser şemdana zêr'ê xalis li ber Xudan t'imê hazir kin. ⁵Arê xas hildî û pê wî arî donzdeh nana lêxî, her nanek gerekê du p'ar ji dehe p'arêd êfayê* be. ⁶Û wan du cêrge, şeş-şeş dayne li ser t'extê bi zêr'ê xalis zêr'kirî

* 24:5 «Du p'ar ji dehe p'arêd êfayê» qasî du lîtirî ye.

li ber Xudan. ⁷Û bixûra safî daynî li ser her du cêrga, ku li ser nan bona Xudan bibe bîranîn çawa dîyarîya şewatê. ⁸Her r'ojêdf şemîyê t'imê donzdeh nana gerekê alîyê zar'êd Îsraêlda bidine li ber Xudan, çawa peymanaf h'eta-h'etayê. ⁹Evanayê p'ara Harûn û kur'êd wî bin, gerekê ew vana di cîyê pîrozda bixwin, çimkî eva bona wan ji dîyarîyêd şewatêye Xudane here pîroz e. Eva qeyde-qanûna h'eta-h'etayê ye».

Bela k'ifirîya hindava Xwedêda

¹⁰Kur'ê jineke îsraêlî ku bavê wî misirî bû, çû nava zar'êd Îsraêl, ewî zomêda t'evî yekî îsraêlî şer' kir. ¹¹Û kur'ê wê jina îsraêlî k'ifirî navê Xudan kir û nifir' kir, ew girtin anîne cem Mûsa. (Navê dîya wî Şilomît bû, ji bereka Dan qîza Dîbrî). ¹²Ew girtî hiştin h'eta ku qirara Xudan wanva e'yan be.

¹³Xudan Mûsar'a xeberda û gotê: ¹⁴«Wî merivê ku k'ifirî ji zomê derxe û h'emûyêd ku bihîstine bira destêd xwe bidine li ser serê wî û t'emamîya cime'tê wî bidine li ber kevira bikujin. ¹⁵Bêje zar'êd Îsraêl: «K'î ku nifir'a Xwedêyê xwe bike, ewê gunê xwe bik'işîne. ¹⁶K'î k'ifirîya navê Xudan bike ew e'se gerekê bê kuştinê, t'emamîya cime'tê gerekê wî bide li ber kevira bikuje. Heger xerîb be yan binelî, k'îjanî k'ifirî navê Xudan kir ew gerekê bê kuştinê. ¹⁷K'î ku merivekî xe bikuje, ew e'se gerekê bê kuştinê. ¹⁸K'îjan ku h'eywanekî xe bikuje, ji ber wî h'eywanîva gere bide: H'eywan ji ber h'eywênva. ¹⁹Heger yek zedekê li yekî din xe, ewî çawa kirîye usa ji li wî bikin: ²⁰Şkênandin ji ber şkênandinêva, ç'e'v ji be ç'e'vva, diran ji ber diranva, ewî çawa zede meriv xistibe, usa jî gerekê li wî bikin. ²¹Yê h'eywan kuşt gerekê ji berva bê dayînê, lê yê merî kuşt gerekê bê kuştinê. ²²Bona xerîba jî, bona binelîya jî qanûna we gerekê yek be, çimkî ez Xudan Xwedêyê we me».

²³Mûsa ev yek gote zar'êd Îsraêl û ew merivê nifir' kir ji zomê derxistine der û dane li ber kevira. Zar'êd Îsraêl usa kirin çawa ku Xudan gotibû Mûsa.

Qanûna salaf h'efta

25 Xudan li ser ç'îyayê Sînayê Mûsar'a xeberda û gotê: ² «T'evî zar'êd Îsraêlf xeber de û bêje wan: «Gava hûn bik'evine wî e'rdê ku ezê bidime we, ew e'rd gerekê şemîya Xudan xwey ke, r'ih'et be. ³Şeş sala e'rdê xwe bir'eşîne û şeş sala tirîyêd xwe bibir'e û deremeta wan hilde, ⁴lê sala h'efta bona e'rdê mîna şemîya r'ih'etîyê be, şemîya Xudan be. E'rdê xwe ner'eşînî û tirîyêd xwe nebir'î. ⁵Wê zevîya ku e'rdê teda xwexa derk'eve nedirûyî û wan tirîyêd r'ezê teda ku te nebir'îbin e'mbar nekî. Ew sal bona e'rdê sala r'ih'etîyê be. ⁶Deremeta sala r'ih'etîyêye xwexa derk'etî bira h'emû t'enê bibe xurê we, xurê te, xulamê te, carîya te, p'aleyêd te û xerîbê ku nava teda dimîne, ⁷usa jî h'emû deremetê e'rdê bibe xurê h'eywanê te û wan r'e'wirêd welatê teda.

Salaf r'awastîyê

⁸Tu xwer'a h'eft salêd şemîyê h'esab ke, awa gotî h'eft cara h'eft sal û wextê h'eft salêd şemîyê wê bibe çilnehe sal. ⁹Û dehê meha h'efta bor'îyê bidî lêxistinê, ew r'oja k'ewandinê ye t'emamîya welatê xweda bor'îyê bidine lêdanê. ¹⁰Sala pêncî hûn pîroz kin û li ser e'rdê bona h'emû binelîyêd ser e'rdê azadîyê e'lam kin. Eva wer'a bibe salaf r'awastîyê. Her kes bira vege'ere her'e li ser milk'ê xwe, her kes bira vege'ere her'e nava malbeta xwe. ¹¹Ev sala pêncî bira wer'a bibe sala r'awastîyê. Ne gerekê bir'aşînin ne jî çî ku xwexa derk'etîye bidirûn û tirîyê li ser k'olêd nebir'î jî e'mbar nekî. ¹²Çimkî sala r'awastîyê ye, ew bona we pîroz be. E'rdêda deremetê xwexa derk'etî bira t'enê bibe xurê we. ¹³Vê sala r'awastîyê her kes bira vege'ere her'e li ser milk'ê xwe. ¹⁴Heger tişteki bifiroşî merivekî, yan tişteki ji merivekî bik'ir'î, hevdu nexapînin. ¹⁵Tu ji merivekî pê wî qîmetê salêd mayî bik'ir'e, çiqas sal mabin h'eta sala r'awastîyê, ew jî pê h'esabê wan salêd dirûnê gerekê bifiroşe te. ¹⁶Çiqasî ze'f bin ew salêd

h'etanî sala r'awastîyê, haqasî tu gerekê biha bik'ir'î, çiqasî sal hindik bin haqasî jî gerekê qîmet kê m kî, çimkî ew davêje li ser h'esabê salêd nandirûnê difiroşe te. ¹⁷Hevdu nexapînin, lê ji Xwedêyê xwe bitirsîn, çimkî ez Xudan Xwedêyê we me.

¹⁸Awa qîrarêd min biqedînin, qanûnêd min xwey kin û biqedînin, hingê hûnê li ser wî e'rdî r'ih'et bijîn. ¹⁹E'rdê deremeta xwe bide h'eta ku hûn t'êr bixwin û li ser jî r'ih'et bijîn. ²⁰Heger hûn bêjin: «Sala h'efta emê çi bixwin, wekî em ner'eşînin û ek'inê xwe t'op nekin?» ²¹Sala şeşa ezê xêrberek'eta xwe li ser weda bişînim, ewê r'isqê sê sala bide we. ²²Sala h'eyşta hûn ku bir'eşînin, hûnê ji dayîna dirûnêd kevin bixwin h'eta sala neha. Hûnê ji wê dayîna kevin bixwin h'eta ku zevî bigihîjin. ²³E'rd gerekê h'eta-h'etayê neyê firotanê, çimkî e'rd e'rdê min e û hûn jî cem min xerîb û mêvan in.

²⁴Bona t'emamîya wî e'rdê milk'ê xwe, gerekê hûn îzinê bidin ku e'rd paşda bê k'ir'înê. ²⁵Heger birayê te bik'eve destteng be û p'arekê ji milk'ê xwe bifiroşe, pismamekî wîyî nêzîk dikare bê, çi ku birê te firotibe paşda bik'ir'e. ²⁶Lê heger kesekî wî t'unebe ku bik'ir'e, lê ew xwexa r'ê têt'a bibîne, ku destê wîda heye ew bikaribe paşda bik'ir'e. ²⁷Hingê bira ew r'oja firotîda h'esab ke û bavêje li ser qîmetê salêd derbazbûyî, çiqas mabe li yê k'ir'î vege'rine û milk'ê xwe dîsa bibe xweyî. ²⁸Lê heger destê wîda haqas t'une be ku li wî vege'rine, hingê çi ku wî firotîye destê yê k'ir'îda bimîne h'eta sala r'awastîyê, sala r'awastîyê yê k'ir'î dûr k'eve û yê firotî dîsa bibe xweyê milk'ê xwe.

²⁹Heger yek bajarê sûrkirîda malekê bifiroşe, pey firotanêr'a muxdarê salekêda ew dikare dîsa paşda bik'ir'e, salekêda îzina wî heye paşda hilde. ³⁰Heger h'eta xilazîya salê ew paşda nek'ir'e, hingê ew mala bajarê sûrkirîda h'eta-h'etayê kur'ê-kur'ar'a bimîne, sala r'awastîyê li wî neyê vege'randinê. ³¹Lê malêd gundaye ku bê sûr in, ew mîna k'ewşenê çolê bin, ew paşda bêne k'ir'înê, sala r'awastîyê ew bêne vege'randinê. ³²Lê belê bajarêd lêwîyada, ew malêd milk'ê wane bajarada, lêwî t'imê

dikarin paşda bik'ir'in. ³³Heger kesekî mal ji lêwîya k'ir'îbe, ew mala milk'ê wîyî bajêrda firotî, sala r'awastîyê gerekê lê bê vege'andinê, çimkî nava zar'êd Îsraêlda malêd bajarêd lêwîyada milk'ê wan in. ³⁴Û ew k'ewşenê e'rdê dora bajarêd lêwîya gerekê neyê firotanê, çimkî ew milk'ê wanî h'eta-h'etayê ye.

³⁵Heger îsraêlîk destteng be û cem te bik'eve nikaribe serê xwe xwey ke, alîk'arîyê bidê çawa xerîbekî yan r'êwîkî, ku li cem te bijî. ³⁶Ji wî maş yan k'arê nestînî, ji Xwedêyê xwe bitirse, ku ewê îsraêlî li cem te bijî. ³⁷P'erê xwe pê selefa nedêyî û nanê xwe jî nedêyî ku k'arê jê hildî. ³⁸Ez Xudan Xwedêyê we me, ku hûn ji welatê Misirê derxistin, wekî welatê Kenanêf bidime we û bibime Xwedêyê we.

³⁹Gava yekî îsraêlî cem te bik'eve k'esîb be û xwe bifiroşe te, tu wî mîna xulamtîya xulamekî nedî xebatê. ⁴⁰Ew gerekê cem te mîna p'alekî yan xerîbekî be, h'eta sala r'awastîyê cem te bixebite. ⁴¹Paşê bira ew ji cem te derê, ew neferêd xweva vege'e bigihîje malbeta xwe, dîsa her'e li ser milk'ê kal-bavêd xwe. ⁴²Çimkî ew xulamêd min in, yêd ku min ji welatê Misirê derxistin, ew gerekê usa neyêne firotanê, çawa ku xulam têne firotanê. ⁴³H'işk li ser wî h'ukum nekî, lê ji Xwedêyê xwe bitirsî. ⁴⁴Xulam û xulamokêd te ku hebin, ew gerekê ji mîletêd dor-berêd we bin, ji wan xulam û xulamoka bik'ir'in. ⁴⁵Usa jî zar'êd xerîbaye ku li cem we dimînin, ji wan dikarin bik'ir'in û ji neferêd wane ku welatê weda bûne, ew bibine mal û milk'ê we. ⁴⁶Pey xwer'a jî wan çawa milk'ê wartîyê zar'êd xwer'a bihêlin, ku t'imê ew xulamê we bin. Lê li ser birayêd xwe, zar'êd Îsraêl, yek li ser yekî h'işk h'ukum neke. ⁴⁷Heger xerîbek yan r'êwîkî cem te dewletî be, lê yekî îsraêlî cem wî bik'eve k'esîb be û xwe bifiroşe wî xerîbê ku cem te dimîne, yan pismamekî wî xerîbî, ⁴⁸paşê pey xwe firotanêr'a, îzina wî heye ku ew paşda bê k'ir'înê, ji biratîya wî yek dikare wî paşda bik'ir'e. ⁴⁹Apê wî, yan kur'ê apê wî, dikarin wî bik'ir'in, yan ji pismamtîya wî, yan ji r'ik'inyata wî dikare wî bik'ir'in, yan heger ji destê wîva tê bira xwexa xa

bik'ir'e. ⁵⁰T'evî yê ew k'ir'îye heq-h'esabê xwe r'ast ke, wê sala xwe firotîda h'eta sala r'awastîyê, wan p'erê ku ji ber xweva standîye bavêje li ser sala, bide wî, xwe xilaz ke. Wextê wî gerekê mîna wextê p'alekî bê h'esabê. ⁵¹Heger hê gelek sal mabin, weke wan salêd mayî p'erê ji ber xweva dayî bide xwe xilaz ke. ⁵²Lê heger hindik sal mabin h'eta sala r'awastîyê, bira heq-h'esabê xwe t'evî wî bike û weke wan salêd mayî qîmet ji ber xweva bide xwe xilaz ke. ⁵³Gerekê ewê îsraêlî mîna p'alekî yeksalî girtî cem wî bê h'esabê, ew dewletîyê xerîb li ber ç'e'vê te h'işk h'ukumî li ser wî neke. ⁵⁴Heger bi vî awayî ew nikaribe bê k'ir'înê, sala r'awastîyê ew neferêd xweva derê xilaz be. ⁵⁵Çimkî zar'êd Îsraêl xulamêd min in. Ew xulamêd mine ji welatê Misirê derxistî ne. Ez Xudan Xwedêyê we me.

Dua-dirozgê li ser guhdariyê

26 Xwer'a p'ûta û h'eykela çê nekin, xwer'a stûna ne-dine sekinandinê, welatê xweda bi kevira tişteki dilqşibandîyê nedine çêkirinê, bona h'ebandinê, çimkî ez Xudan Xwedêyê we me. ²R'ih'etîya şemîyêd min xwey kin, qedirê pîrozgeha min zanibin. Ez Xudan im. ³Heger hûn pê qeyde-qanûnêd min r'abin-r'ûnên û t'emîyêd min xwey kin û wan biqedînin, ⁴e'zê jî wer'a baranê we'deda bibarînim, e'rdê deremeta xwe bide û darêd deştê jî berêd xwe bidin. ⁵Bêdera weyê bik'işîne h'etanî tirîçînînê, tirîçînînê jî bik'işîne h'etanî vedan-çandinê, hûnê nanê xwe t'êr bixwin, welatê xweda bêxof bijîn. ⁶Ezê e'dilayê bidime welatê we, hûnê r'ih'et p'aldin, t'u kesê ze'metê nede we, r'e'wirêd xirab e'zê ji welêt bidime hildanê û şûrê welatê wer'a derbaz nebe. ⁷Hûnê berî neyarêd xwe din, ewê pê şûr li ber we bik'evin. ⁸Ji we pêncê berî sedî de û sedê ji we berî dehe h'ezara de û neyarêd weyê li ber we pê şûr bik'evin. ⁹Berê minê weda be, we şîn kim zêde kim û peyman^f xwe t'evî we qedîm kin. ¹⁰Hûnê xurekê kevin bixwin, ji dest yê nûda hûnê yê

kevin derxine der. ¹¹ Ezê konê xwe nava weda lêdim û nefsa minê ji we zivêr nebe. ¹² Û ezê nava weda biger'im, ezê bibe Xwedêyê we û hûnê jî bibine cime'ta min. ¹³ Ez Xudan Xwedêyê we me, ku min hûn ji welatê misirîya derxistin, wekî nebine xulamê wan û min qeydê nîrê we şkênandin û hûn serfinyaz birin.

Cezayê neguhdarîyê

¹⁴ Lê heger hûn gur'a min nekin û van h'emû t'emîya neqedînin ¹⁵ û qanûnêd min bêhurmet kin, nefsa we ji qîrarêd min zivêr be, ku hûn h'emû t'emîyêd min neqedînin û peymanana min bit'er'ibînin. ¹⁶ Hingê jî ezê aha serê we bikim: R'isasê bişînime ser we, h'îlê û germê, ku r'onayîya ç'e'va kê m' dîkin û canîya m'êriv dih'elîne dimaşîne, hûnê badîhewa t'oxim bir'eşînin, çimkî dijminêd weyê k'eda we bixwin. ¹⁷ Ezê li ser weda binihêr'im û li ber ç'e'vê dijminêd we qîr'a weyê bê, xêrnexwazê weyê h'ukumî li ser we bikin, bêyî peyk'etin r'evê bik'eve we. ¹⁸ Lê heger pey haqas tiştîr'a hûn gur'a min nekin, hingê ezê ji ber gunê weva h'eft car zêde we ceza kim. ¹⁹ Ezê k'ubar-babaxîya we bişkênim, e'zmanê we bikime h'esin û e'rdê we bikime sifir*. ²⁰ Qewata weyê cîkî badîhewa p'ûç' be her'e, e'rdê weyê deremeta xwe nede û darêd e'rdê jî berê xwe nedin. ²¹ Heger pey haqas tiştîr'a jî hûn miqabilî min bin û nexwazin gur'a min bikin, hingê ezê anegorî gunê we, h'eft cara zêde bela li ser weda bînim. ²² R'e'wirêd çolê ezê bişînim li ser we, ewê we bêzur'et bihêlin, qîr'a h'eywanêd we bînin, we bixwin kê m' kin û r'îyêd weyê vala bin. ²³ Heger pey vê yekêr'a jî hûn li ser h'işê xweda neyên û miqabilî min her'in, ²⁴ hingê jî ezê miqabilî we bim, ji ber gunê weva ezê jî h'eft cara zêde bela we bidimê. ²⁵ Ezê şûrê h'eyfa peymanana min hildanê li

---

* 26:19 Ev aha tê fe'mkirinê: «Xwedê wê e'zmên dade û baranê t'une be hingê e'rdê mîna sifir h'işk be».

ser weda bişînin, heger hûn bajarêd xweda jî bicivin, ezê nexweşîya h'ala bişînime nava we û hûnê bik'evine destê dijmin. ²⁶Gava ez nan li we bikime h'izret, hingê dehe k'ulfetê tendûrekêda nanê we lêxin û pê mêzîne nanê we bidine we, hûnê bixwin û t'êr nebin. ²⁷Lê heger pey van yekar'a jî hûn gur'a min nekin û miqabilî min her'in, ²⁸hingê jî ezê bi hêrs miqabilî we bisekinim û ji ber gunê weva h'eft cara zêde we bidime ceza. ²⁹Hingê hûnê goştê kur' û qîzêd xwe bixwin. ³⁰Hêlanêd^f weye jorin ezê wêran kim, p'ûtêd weye te'vê ezê xirab kim, cinyazêd we bidime li ser kerîyêd p'ûtêd weye hûrdexweşî bûyî, nefsa minê ji we zivêr be. ³¹Bajarêd we ezê bikime xirabe û pîrozgehêd we bikime xikî-xwelî û bîna qurbanêd weye bînxweşîyê ezê hilnedim. ³²E'rdê we ezê bêkes bikim, dijminêd weye ku lê dimînin wê e'cêbmayî bin. ³³Ezê we belayî nava mileta kim, şûr li pey we bişînim, welatê weyê bêkes bimîne û bajarêd weyê vala bin. ³⁴Hingê e'rdê t'emamîya wan r'ojêd valamayîna xweda, şemîyêd r'ih'etîya xwe derbaz ke, gava hûn welatê dijminêd xweda bin, hingê e'rdê ku r'ih'et bimîne wê şemîyêd xwe derbaz ke. ³⁵T'emamîya wan r'ojêd valamayîna xweda e'rdê r'ih'et be, çimkî şemîyêd weda ew r'ih'et nebûye, gava hûn lê diman. ³⁶Herçê ji we sax mayî jî ezê welatê dijminêd wanda lerzekê bikime dilê wan û dengê belgê h'ejyayî wê wan bide r'evê, usa wê bir'evin çawa ku ji ber devê şûr û bê peyk'etî wê bik'evin. ³⁷Çawa ji ber şûr r'evî, wê bê peyk'etî li ser hevda bik'evin û qewata weyê t'unebe ku li ber dijmin bisekinin. ³⁸Nava miletada hûnê unda bin û e'rdê dijminêd weyê we bixwe. ³⁹Herçê ji we mayî jî wê ji dest bêolîtîyê xwe welatê dijminêd weda bih'elin her'in, usa jî dest bêolîtîêd kal-bavêd xwe bih'elin her'in. ⁴⁰Lê heger ewana bêolîtîyêd xwe û bêolîtîyêd kal-bavêd xwe bidine r'ûyê xwe, ku çi neheqî hindava minda kirine, çawa miqabilî min sekinîne, ⁴¹û çima ez miqabilî wan çûm û min çima ew birine welatê dijminêd wan, heger

hingê dilê wanî kevirî bişkê û cezayê bêolîtîya xwe bi dil qebûl kin. ⁴²Hingê ezê wê peyman a ku min t'evî Aqûb girêda bîr bînim, usa jî ya t'evî Îshaq û Birahîm girêdayî bîr bînim û wî welatî jî bîr bînim. ⁴³Ew welat ku bêyî wan bimîne wê şemîyêd r'ih'etîya xwe derbaz ke, çimkî ji wan vala ma, ewana gerekê cezayê bêolîtîya xwer'a qayl bin, ku wana qîrarêd min bêhurmet kirin û nefsa wan ji qeyde-qanûnêd min zivêr bû. ⁴⁴Lê belê çawa ku ewanayê welatê dijminêd xweda bin, ezê wan t'exsîr nekim û ji wan zivêr nabim ku wan lap unda kim, ku peyman a xweye t'evî wan bit'er'ibînim, çimkî ez Xudan im, Xwedêyê wan. ⁴⁵Bona wan ezê wê peyman a t'evî kal-bavêd wan bîr bînim, k'îjan ku min li ber ç'e'vê mileta ew ji welatê Misirê derxistin ku bi-bime Xwedêyê wan. Ez Xudan im. ⁴⁶Ev in ew qeyde-qanûn, qîrar û hînkirinêd ku Xudan li serê ç'îyayê Sînayê pê destê Mûsa danîne navbera xwe û zar'êd Îsraêl».

Qedandina ad-qirara

27 Xudan^f Mûsar'a xeberda û gotê: ²«T'evî zar'êd Îsraêl xeber de û bêje wan: «Heger yek bixwaze bi ad-qirrar kesekî Xudanr'a k'ifş ke, ew gerekê anegorî qîmetê te bê k'ifşkirinê*. ³Qîmetkirina teye bona mêrêd ji bîstsalîyê girtî h'eta şestsalîyê, gerekê pêncî şêkil* zîv be, anegorî şêkilê pîrozgehê. ⁴Lê heger ew jin be, qîmetkirina te gerekê sî şêkil be. ⁵Heger tu meriva ji pêncsalîyê h'eta bîstsalîyê qîmet kî, gerekê tu qisimê mêr bîst şêkilî qîmet kî, lê qisimê jinê dehe şêkilî. ⁶Lê ji yekmehê h'eta pêncsalîyê, gerekê qisimê mêr pênc şêkil zîv qîmetê kî, qisimê jinê sê şêkil zîv qîmet kî. ⁷Lê

* 27:2 Anegorî k'itêba H'akimtîyê 11:29-40 û 1 P'adşatî 1:11 îzin hebû ku merivekî merivek Xudanr'a k'ifş kira. Merivê ku dihate k'ifşkirinê, wî kesî cîyê pîrozda xizmetk'arî dikir. Ji vê r'êzê te k'ifşê ku merivê vî h'alîda bi zîv dihate k'ir'in, aza dibû.

* 27:3 «Şêkil» nêzîkî 12 girama bû.

heger ew ji şêstsalîyê jortir bin, hingê qisimê mêr panzdeh şêkilî gerekê h'esab kî, lê qisimê jinê dehe şêkilî. ⁸Heger ew k'esîb e û qewata wî nagihîje wê qîmetkirina te, hingê bira ew li ber k'ahîn bisekine, k'ahîn wî qîmet ke. K'ahîn weke qewata yê ad-qirarkirî qîmetê wî k'ifş ke.

⁹Lê heger ew ad-qirara Xudanr'a kirî ji h'eywên be û qurbandayînêr'a qebûl e, ji van çî ku Xudanr'a bê dayînê wê pîroz be. ¹⁰Gerekê guhar'tin t'unebe, ne qenc xirabr'a, ne jî xirab qencr'a biguhêr'e, lê heger yek h'eywan h'eywênr'a biguhêr'e, hingê gerekê h'eywanê ad-qirarkirî û yê t'ev guhar'tî her du jî pîroz h'esab bin. ¹¹Lê heger ew h'eywanê ku Xudanr'a ad-qirar kirîye, ji h'eywanê neh'elal e, ku ji wana Xudanr'a qurban nayêne dayînê, hingê gerekê wî h'eywanî li ber k'ahîn bidine sekinandinê. ¹²K'ahîn bira dîna xwe bide qenc û xirabîya h'eywan û qîmet k'ifş ke, k'ahîn çî qîmet da ser gerekê haqas be. ¹³Lê heger ew kesê ad-qirar kirîye bixwaze paşda bik'ir'e, hingê bira p'areke ji pênc bike li ser qîmetê k'ifşkirî.

¹⁴Heger yek bixwaze mala xwe Xudanr'a k'ifş ke, hingê k'ahîn bira dîna xwe bide h'alê malê, qencî û xirabîyê û qîmet k'ifş ke, k'ahîn çî qîmet da ser gerekê haqas be. ¹⁵Lê heger ew kesê k'ifşkirî bixwaze mala xwe paşda bik'ir'e, hingê bira p'areke ji pênc p'ara li ser qîmetê teyî k'ifşkirîda zêde ke, hingê malê wîr'a be.

¹⁶Heger yek e'rdê milkê xwe Xudanr'a k'ifş ke, hingê gerekê qîmetkirina te weke qîmetê t'oximê li ser tê r'eşandinê be, bona homêrek* t'oximê ce pêncî şêkil zîv be. ¹⁷Heger yek e'rdê xwe sala r'awastîyêda bide, bira weke qîmetkirina te bimîne. ¹⁸Lê heger yek li pey sala r'awastîyêr'a e'rdê xwe bide, hingê k'ahîn gerekê bavêje li ser wan sala, k'îjan ku h'eta sala r'awastîyê mane, t'evî yê dayî h'esab

---

* 27:16 «Homêrek» derdanek bû ku nêzikî 200 lîtir tişt hildida.

ke û ji qîmetê teyî k'ifşkirî nimiztir be. ¹⁹Û heger ew bixwaze e'rdê xwe paşda bik'ir'e, hingê bira p'arekê ji pêncâ p'ere bike li ser qîmetê teyî k'ifşkirî û ew e'rd wîr'a bimîne. ²⁰Lê heger ew e'rd paşda nek'ir'e, yan yekî dinr'a firotî be, ewê îdî nikaribe paşda bik'ir'e. ²¹Ew e'rd ku sala r'awastîyê aza dibe, mîna e'rdê p'êşk'êşkirî Xudanr'a pîroz be. Ew bibe milk'ê k'ahîna. ²²Lê heger yek e'rdê k'ir'îyî ne milk'ê xwe Xudanr'a k'ifş ke, ²³hingê k'ahîn t'evî wî pê h'esabê qîmetê te h'esab bike h'eta sala r'awastîyê û wê r'ojê qîmetê teyî h'esabkirî mîna çawa tiştêkî pîroz bide Xudan. ²⁴Sala r'awastîyê ew e'rd li wî tê vege'randinê, ji k'ê hatibû k'ir'înê, k'îjan ku xweyê wî milk'î bûye. ²⁵Bira h'emû qîmetkirinêd te weke k'aşê şêkilêd Pîrozgehê bin, bîst gêra şêkilek* be.

²⁶T'enê nixurîyê h'eywên, çawa ku yê pêşîyê bûyî p'ara Xudan e, kesek nikare k'ifş ke, heger canega be yan pez ew îdî p'ara Xudan in. ²⁷Heger ew ji h'eywanêd neh'elal e, gerekê pê wê qîmetkirina te bik'ir'e û p'areke ji pêncâ jî li serda zêde ke. Lê heger ew paşda nek'ir'e, bira weke qîmetkirina te bê firotanê.

²⁸Lê ew p'êşkêşêd, k'îjan ku meriv ji hebûka xwe p'êşkêşî Xudan dike, heger însan be, h'eywan be yan e'rdê milk'ê wî be, ew gerekê neyêne firotanê û neyêne paşda k'ir'înê, her p'êşkêş here pîroz in, ew p'ara Xudan in. ²⁹Her însanê ku Xudanr'a hatiye p'êşkêşkirinê, ew paşda nayê k'ir'înê, ew e'se gerekê bê kuştinê. ³⁰H'emû dehekêd^f deremeta e'rdê, berêd dara p'ara Xudan in, evana Xudanr'a pîroz in. ³¹Lê heger yek bixwaze ji dehekêd xwe tiştêkî paşda bik'ir'e, bira p'arêke ji pêncâ jî bike li ser qîmetê tiştê dayî û paşda bik'ir'e. ³²H'emû dehekêd ji dêwêr yan pêz, ji van h'emû h'eywana k'îjan bin şivdarêr'a derbaz be bê jimarê û bik'eve

* 27:25 «Şêkil» nêzikî 12 girama bû.

bin h'esabê deha, ew Xudanr'a pîroz in. ³³Gerekê dîna xwe nedine qenc û xirab û ji ber hevva neyêne guhar'tinê. Lê heger yek biguhêr'e, hingê ew jî û ya t'ev guhar'tî her du jî pîroz in, ew paşda nayêne k'ir'înê».

³⁴Ev in ew t'emîyêd ku Xudan li serê ç'îyayê Sînayê, bona zar'êd Îsraêl t'emî li Mûsa kir.